(1.6) การกระตุ้นให้ทุกหน่วยงานภาครัฐจัดทำแผนรองรับการดำเนินภารกิจการให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่องเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เพื่อเป็นการเร่งให้การดำเนินงานหรือการให้บริการแก่ประชาชนกลับมาให้เหมือนภาวะปกติ

(1.7) การส่งเสริมและสนับสนุนโครงการความร่วมมือภาครัฐและเอกชนโดยการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการขั้นพื้นฐาน รวมถึงการให้บริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้แก่ประชาชนภายใต้กรอบความเสี่ยงและระยะเวลาที่กำหนด

(2) แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ได้แก่

(2.1) การทบทวนและปรับปรุงนโยบาย กฎหมาย และองค์กรในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ

(2.2) การพัฒนาและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับชาติถึงชุมชนดำเนินแผนงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เช่น การจัดลำดับความเสี่ยงที่ต้องมีมาตรการจัดการ เสริมสร้างความร่วมมือ/การมีส่วนร่วม แผนสนับสนุนงบประมาณ เป็นต้น

(2.3) การสนับสนุนงบประมาณของรัฐเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

(2.4) การจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างภาคประชาสังคมกับรัฐในการนำนโยบายการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยไปสู่การปฏิบัติ

(2.5) การทบทวนกฎ/ระเบียบในการวางแผนพัฒนาที่มีอยู่ในมุมมองของการใช้บทบัญญัติ (การบังคับใช้กฎหมาย)

(2.6) การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างความตระหนักให้แก่ผู้มีอำนาจตัดสินใจและทางการเมืองในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(2.7) การแต่งตั้งผู้ประสานงานด้านการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยในแต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

(2.8) การจัดตั้งกองทุนการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและกองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยให้กระทรวงการคลังเป็นหน่วยหลักในการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน การจัดหารายได้ การเบิกจ่าย และการใช้จ่ายเงินกองทุน

(2.9) การจัดให้มีสมัชชาการจัดการสาธารณภัยเป็นเวทีสาธารณะระดับชาติ ที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อค้นหาทางออกในประเด็นปัญหาร่วมที่แต่ละฝ่ายให้ความสำคัญและนำไปสู่การเสนอแนะพัฒนานโยบายสาธารณะในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ โดยจัดให้มีการประชุม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสมให้เป็นระบบและเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

บทที่ 5 การจัดการในภาวะฉุกเฉิน

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นการปฏิบัติการเพื่อลดความรุนแรงของสาธารณภัย รวมทั้งการรักษาขวัญ สร้างความมั่นใจ และปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระเบียบของเจ้าหน้าที่และประชาชน โดยให้ยึดถือว่าการรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นเรื่องเร่งด่วนลำดับแรกที่จะต้องเร่งเข้าระงับและให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น ในภาวะปกติจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมไว้เพื่อให้สามารถเผชิญกับเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

สำหรับประเทศไทยการจัดการในภาวะฉุกเฉินแต่ละระดับได้มอบหมายให้ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้รับผิดชอบแต่ละระดับของการจัดการสาธารณภัย

5.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์จัดการในภาวะฉุกเฉิน

5.1.1 มาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ให้มีการจัดการในภาวะฉุกเฉินภายใต้รูปแบบ ระบบ และความเข้าใจที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การจัดการสาธารณภัยสามารถเชื่อมต่อพื้นที่และภารกิจได้ทันที โดยการนำระบบการบัญชาการเหตุการณ์มาบังคับใช้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่เข้าปฏิบัติการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้น

5.1.2 เอกภาพการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ต้องมีการกำหนดลำดับการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ว่าจะรับหน้าที่และภารกิจจากผู้ใด หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักในการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้น หน่วยงานใดทำหน้าที่สนับสนุน รวมทั้งมีการแบ่งความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ด้วยการกำหนดแนวทางปฏิบัติ (วัตถุประสงค์) กลยุทธ์/ยุทธวิธีที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นสามารถปฏิบัติงานได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างรวดเร็ว ราบรื่น และมีประสิทธิภาพ

5.1.3 ความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์กรการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เพื่อที่จะสามารถปรับใช้กับเหตุฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นทุกประเภท และทุกขนาด รวมถึงเหตุฉุกเฉินที่จำเป็นต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ และพื้นที่รับผิดชอบ (เช่น เหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศ) และ/หรือระหว่างสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ลักษณะความยืดหยุ่นภายในระบบการจัดการเหตุฉุกเฉินทำให้เกิดความสะดวกในการปรับเปลี่ยนปริมาณ ระดับของกิจกรรม และโครงสร้างในการจัดการในภาวะฉุกเฉินและการปฏิบัติการตอบโต้ ทั้งนี้ ระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉินสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานเฉพาะด้านได้ทั่วประเทศ

5.2 กลยุทธ์จัดการในภาวะฉุกเฉิน

5.2.1 กลยุทธ์ที่ 1 สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

เป็นการวางแผนการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กร ข้อมูลการสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม การสั่งการ และการใช้แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(1) แนวทางปฏิบัติในการจัดการเมื่อเกิดสาธารณภัย

(1.1) ในเขตจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการดังนี้

(1.1.1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้น เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้งผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ และผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที

(1.1.2) กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว

(1.1.3) กรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไป

(1.1.4) ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อหรือใกล้เคียงมีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงนั้น

(1.1.5) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็น อันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

(1.1.6) กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

(1.1.7) ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(1.1.8) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและผู้อำนวยการแต่ละระดับ

(1.2) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการดังนี้

(1.2.1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครและรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครทราบทันที

(1.2.2) ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดหรือหน่วยงานของรัฐใดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้น แล้วแต่กรณี ได้รับแจ้งแล้ว ให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับแจ้งโดยเร็ว

(2) แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

(2.1) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งพื้นที่ (องค์การบริหารส่วนตำบล/ เทศบาล/ เมืองพัทยา) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยทุกขั้นตอน หากในกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง และหรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

(2.2) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ (ศบก.อ.)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นโดยมีผู้อำนวยการอำเภอเป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมทั้งอำนวยการและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีเอกภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง

(2.3) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร (ศบก.จ./ศบก.กทม.)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/กรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานครเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการจังหวัด/ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้สั่งการ ควบคุม และบัญชาการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัด/กรุงเทพมหานครจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนให้แก่กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ รวมทั้งอำนวยการและประสานการเผชิญเหตุระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

(2.4) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานครแปรสภาพเป็นศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานครของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณีเมื่อมีการยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามการบัญชาการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยรับผิดชอบอำนวยการ ควบคุม ปฏิบัติงาน และประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัด/กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการจัดการสาธารณภัย และประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

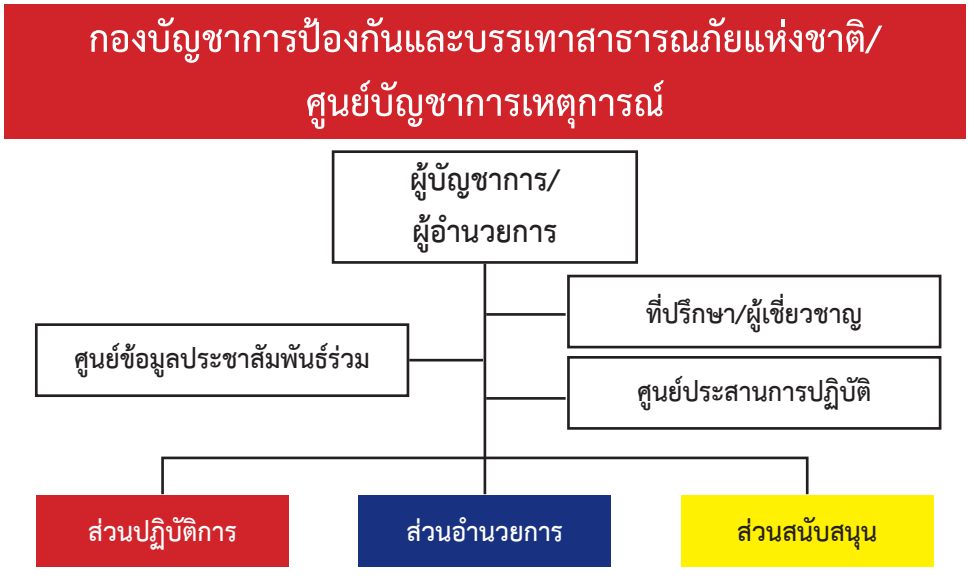
(2.5) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)

ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1) และการจัดการสาธารณภัยขนาดกลาง (ระดับ 2) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางรับผิดชอบอำนวยการ ประสานการปฏิบัติ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ รวมทั้งติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ รายงาน และเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรี เพื่อตัดสินใจยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

(2.6) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)

ให้รับผิดชอบบังคับบัญชา อำนวยการ วินิจฉัยสั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

ทั้งนี้ โครงสร้างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนภาพที่ 5 - 1

แผนภาพที่ 5 - 1 : โครงสร้างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ / ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

(2.6.1) คณะที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญ มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ ข้อมูลทางวิชาการ การสังเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ และเทคนิคการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ผู้อำนวยการเห็นสมควร ทั้งนี้ จำนวนของคณะที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญให้เป็นไปตามที่เห็นสมควร

(2.6.2) ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม มีหน้าที่ประสานข้อมูลเหตุการณ์กับส่วนต่าง ๆ เพื่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนและสื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการทางจิตวิทยามวลชน โดยให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในศูนย์ฯ

(2.6.3) ศูนย์ประสานการปฏิบัติ มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภาคเอกชนและภาคประชาสังคมด้านกฎหมาย ธุรการและกำลังพล ทั้งนี้ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้ประสานงานด้านกิจการต่างประเทศ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของศูนย์ฯ ทั้งนี้ ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องในสำนักนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมปฏิบัติงาน ในฐานะหน่วยงานหลักด้วย

(2.6.4) ส่วนปฏิบัติการ มีหน้าที่ปฏิบัติการลดอันตรายที่เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยรักษาชีวิตและปกป้องทรัพย์สิน เข้าควบคุมสถานการณ์ ฟื้นฟูสู่สภาวะปกติ ดับเพลิง ค้นหาและกู้ภัย สารเคมีและวัตถุอันตราย บริการการแพทย์และสาธารณสุข คมนาคม รักษาความสงบเรียบร้อย ประสานทรัพยากร และทางทหาร โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของส่วนฯ

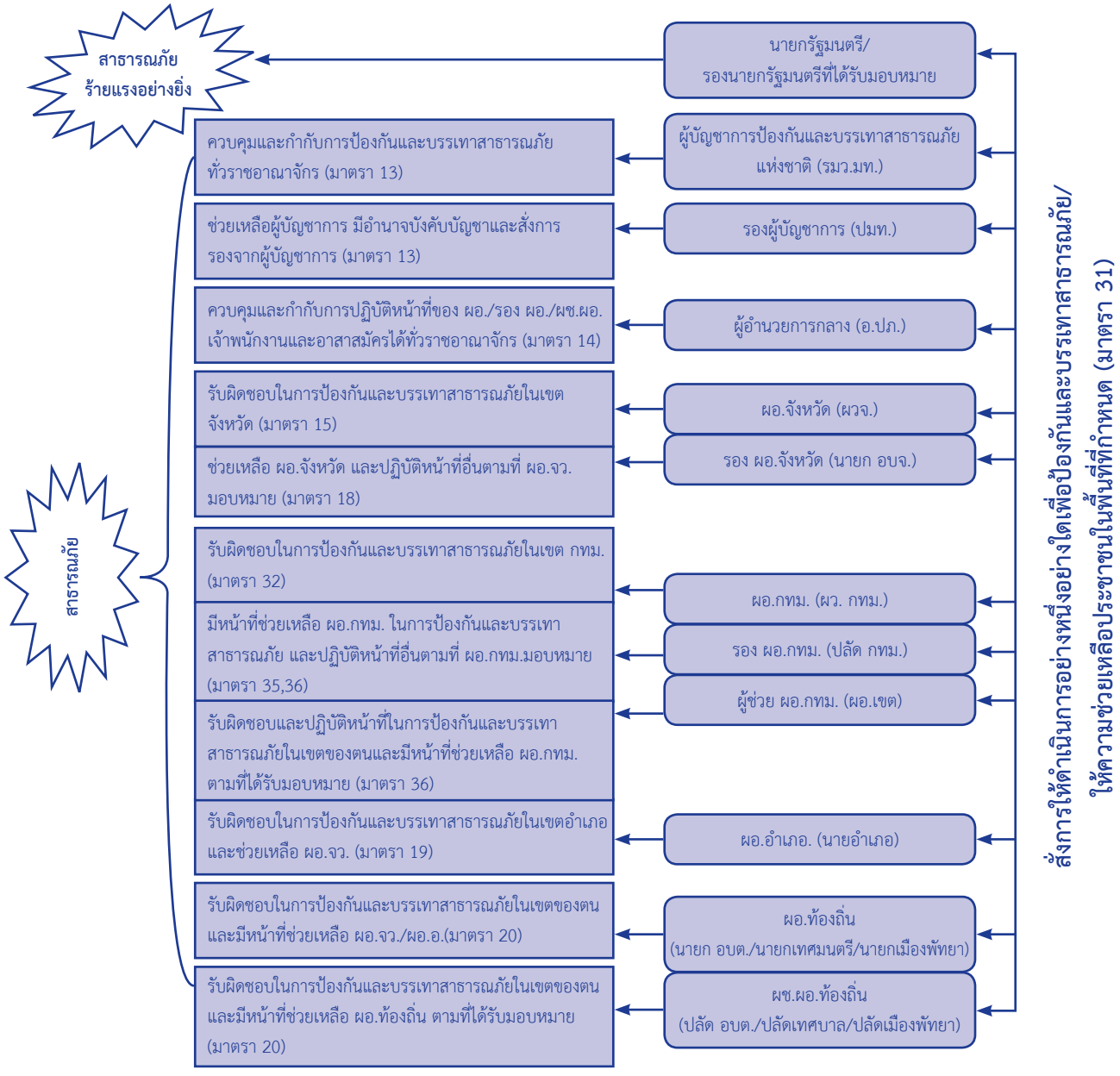
(2.6.5) ส่วนอำนวยการ มีหน้าที่ติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ แจ้งเตือนภัย รวบรวม ประสานข้อมูล และประเมินความต้องการและความจำเป็นในการสนับสนุนทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงจัดเตรียมเอกสารและวางแผนเผชิญเหตุโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากส่วนปฏิบัติการเป็นฐานดำเนินการ ทั้งนี้ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย/หน่วยงานตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของส่วนฯ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนสถานที่ปฏิบัติงานแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

(2.6.6) ส่วนสนับสนุน มีหน้าที่ดังนี้

(2.6.6.1) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านที่จำเป็นเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ การพลังงาน การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม การสาธารณูปโภค การโยธาธิการและซ่อมบำรุง การฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจในแต่ละด้านร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของส่วนฯ

(2.6.6.2) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการรับบริจาค โดยให้สำนักงบประมาณ และกรมบัญชีกลาง เป็นหน่วยรับผิดชอบภารกิจด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง พร้อมทั้งสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยรับผิดชอบภารกิจด้านการรับบริจาค พร้อมทั้งให้ร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ โครงสร้างภายในของส่วน ฯ

(2.7) ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นเอกภาพและชัดเจนแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นตามแผนภาพที่ 5 - 2

แผนภาพที่ 5 - 2 : การกำหนดบุคคลผู้มีอำนาจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(3) แนวทางปฏิบัติในการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย

เพื่อประโยชน์ในการจัดการสาธารณภัยในเขตพื้นที่ให้มีการออกประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยได้ตามดุลยพินิจ เพื่อให้ส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระดับ	การจัดการ	ผู้ออกประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย
1	สาธารณภัยขนาดเล็ก	ผู้อำนวยการจังหวัด / ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร
2	สาธารณภัยขนาดกลาง	ผู้อำนวยการจังหวัด / ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร
3	สาธารณภัยขนาดใหญ่	ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
4	สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ ผู้ประสบภัยอาจขอให้มีหนังสือรับรองพื้นที่ประสบภัย ทั้งที่เป็นบุคคล และนิติบุคคลได้ โดยให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดรูปแบบ แนวทางปฏิบัติในการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย และหนังสือรับรองผู้ประสบภัยประเภทบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(4) แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัย

ให้ผู้บัญชาการหรือผู้อำนวยการใช้เกณฑ์หรือเงื่อนไขดังต่อไปนี้ ประกอบการพิจารณา

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
(4.1) พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ และความเสียหาย (4.1.1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (4.1.2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (4.1.3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4.1.4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
(4.2) ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (4.2.1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (4.2.2) จำนวนผู้อพยพ (4.2.3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
(4.3) ความซับซ้อน	ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (4.3.1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัย การเกิดภัยต่อเนื่อง

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
	(4.3.2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (4.3.3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
(4.4) ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากร (4.4.1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัครหน่วยต่าง ๆ (4.4.2) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ลักษณะทางเทคนิคของภัย (4.4.3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลักและจากการสนับสนุนจากภาคีหลัก (4.4.4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
(4.5) การพิจารณาตัดสินใจของผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ (4.5.1) ขอบเขตการปกครอง (4.5.2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

ทั้งนี้ ให้ใช้เกณฑ์เงื่อนไขทางด้านพื้นที่/ประชากร/ความซับซ้อน/ศักยภาพด้านทรัพยากร และวิจารณญาณหรือดุลยพินิจของผู้อำนวยการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกันเป็นเกณฑ์ในการนำเสนอผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรีพิจารณาตัดสินใจในการประกาศยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

(5) แนวทางปฏิบัติในการอพยพ

เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใด และการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นั้นจะเป็นอันตราย ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มีอำนาจสั่งอพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้น ออกไปจากพื้นที่อย่างเป็นระเบียบ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการอพยพ ไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมงก่อนเกิดสาธารณภัย และจัดให้มีกำลังเจ้าหน้าที่เข้ารักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อป้องกันทรัพย์สินของประชาชน โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

(5.1) การอพยพเคลื่อนย้าย ประกอบด้วย

(5.1.1) จัดลำดับความสำคัญของผู้อพยพ โดยแบ่งกลุ่มผู้อพยพที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (กลุ่มเปราะบาง) เช่น กลุ่มผู้ป่วยทุพพลภาพ คนพิการ คนชรา เด็ก สตรี ควรได้รับการพิจารณาให้อพยพไปก่อน เป็นต้น กรณีเด็ก บิดาและมารดาควรอพยพไปด้วยกันทั้งครอบครัว และควรอพยพเป็นกลุ่ม

(5.1.2) จัดให้มีสถานที่ปลอดภัยและที่พักพิงชั่วคราวแก่ผู้อพยพและเจ้าหน้าที่ โดยจัดระเบียบพื้นที่อพยพให้เหมาะสมเป็นสัดส่วน

(5.1.3) จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย และพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งจัดระเบียบการจราจรในพื้นที่พักพิงชั่วคราวเพื่อรองรับการอพยพ

(5.1.4) ให้ความช่วยเหลือผู้อพยพในการขนย้ายทรัพย์สินของใช้ในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงตามที่ได้รับการร้องขอ

(5.1.5) ให้มีการจัดทำทะเบียนเพื่อตรวจสอบจำนวนผู้อพยพและผู้ที่ยังติดค้างในพื้นที่

(5.1.6) จัดให้มีการบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขในพื้นที่อพยพ

(5.1.7) จัดให้มีระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่รองรับการอพยพ โดยจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครตามความเหมาะสม

(5.1.8) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เพื่อจัดกำลังดูแลบ้านเรือนและทรัพย์สินของผู้อพยพเป็นระยะ ๆ หากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอให้ประสานขอกำลังสนับสนุนจากหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หรือจัดหาอาสาสมัครจากประชาชน แต่หากสถานการณ์ล่อแหลมเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิต ห้ามเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครออกปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงโดยเด็ดขาด จนกว่าสถานการณ์จะบรรเทาความรุนแรงลง และสามารถเข้าไปตรวจในพื้นที่ได้โดยไม่มีความเสี่ยง พร้อมทั้งให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้อพยพทราบสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

(5.2) การยกเลิกสถานการณ์

ให้มีการติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสถานการณ์เป็นระยะ ๆ เพื่อป้องกันความสับสน พร้อมทั้ง ให้มีการยืนยันความชัดเจนถึงการยกเลิกสถานการณ์ และแจ้งให้ผู้อพยพเตรียมพร้อมในการอพยพกลับสู่พื้นที่อยู่อาศัยต่อไป

(5.3) การอพยพกลับ

ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มอพยพจัดระเบียบและลำดับก่อนหลังก่อนการอพยพกลับ พร้อมทั้งประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการควบคุมดูแลการอพยพกลับเมื่อได้รับแจ้งข่าวการสิ้นสุดสถานการณ์สาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนเตรียมความพร้อมและรอรับแจ้งจุดอพยพกลับไปสู่พื้นที่อยู่อาศัย

(5.4) การอพยพส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นการเคลื่อนย้ายหน่วยราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถให้บริการได้ตามปกติ โดยให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่แบ่งประเภทส่วนราชการที่จะอพยพตามลำดับ และความจำเป็นเร่งด่วน พร้อมทั้งกำหนดพื้นที่รองรับการอพยพส่วนราชการ ครอบครัว ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ล่วงหน้า โดยการดำเนินการอพยพให้เป็นไปตามแผนอพยพส่วนราชการที่กล่าวไว้ในบทที่ 4

5.2.2 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบ/เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ

(1) แนวทางปฏิบัติในการสื่อสารและโทรคมนาคม

การติดต่อสื่อสารมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เนื่องจากต้องมีการประสานการปฏิบัติในการจัดการสาธารณภัยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information)

ข่าวสาร (Intelligence) เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชน ประสานงาน ควบคุม สั่งการ และรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยเผชิญเหตุด้วยกันกับหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนการเผชิญเหตุในด้านต่าง ๆ โดยมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

(1.1) จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่สามารถใช้ได้ในภาวะฉุกเฉินสำหรับติดต่อประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจร่วมกันระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตทุกเขต และประชาชน ในการวางระบบการติดต่อสื่อสารและโทรคมนาคมซึ่งอย่างน้อยต้องมีมากกว่า 2 ระบบขึ้นไป

(1.2) จัดระบบการสื่อสารด้วยเครื่องวิทยุคมนาคมให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่กลาง สำหรับการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมถึงระเบียบการใช้คลื่นความถี่วิทยุสื่อสารและโทรคมนาคมที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด

(1.3) ติดต่อสื่อสารระหว่างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน โดยต้องสามารถกระทำได้ตลอด 24 ชั่วโมง พร้อมทั้ง ต้องจัดให้มีมากกว่า 2 ช่องทางขึ้นไป และยึดหลักความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล การรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารควบคู่กับความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารเสมอ

(1.4) จัดให้มีระบบการแจ้งเหตุและการสนับสนุนข้อมูลด้านสาธารณภัยแก่ประชาชน โดยการเชื่อมโยงการใช้เลขหมายโทรคมนาคมพิเศษระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานที่ทำหน้าที่แจ้งเหตุและเผชิญเหตุฉุกเฉิน

หมายเลข	หน่วยงาน	การให้บริการ
191	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	ศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน
192	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	รับแจ้งเหตุและข้อมูลเตือนภัย
198	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	ช่วยเหลือประชาชนและประสานงานด้านสาธารณภัย
199	กรุงเทพมหานคร	รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้

ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วยงานหลักในการจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่สามารถใช้ได้ในภาวะฉุกเฉิน การจัดระบบการสื่อสารด้วยเครื่องวิทยุคมนาคม การติดต่อสื่อสารระหว่างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน พร้อมทั้ง ให้มีระบบการแจ้งเหตุ และการสนับสนุนข้อมูลด้านสาธารณภัยแก่ประชาชน โดยมีกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการบูรณาการการติดต่อสื่อสาร การจัดวางระบบ และการฝึกอบรมให้ความรู้

ทั้งนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเลขหมายโทรคมนาคม และความถี่กลางในการจัดการสาธารณภัย ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(2) แนวทางปฏิบัติในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในภาวะฉุกเฉิน

เป็นระบบและกระบวนการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น ให้ส่วนราชการและประชาชนได้รับรู้และเข้าใจสถานการณ์ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่กำหนดไว้ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หอกระจายข่าว ฯลฯ หรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบ เข้าใจในสถานการณ์ที่ถูกต้อง และลดความตื่นตระหนก ทั้งนี้ จัดให้มีศูนย์ประสานข้อมูลร่วม (Joint Information Center : JIC) ในภาวะฉุกเฉิน เพื่อเป็นศูนย์ย่อยในศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม ทำหน้าที่ Point of Contact กับสื่อมวลชน และหน่วยงานด้านข่าวสาร พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นปัจจุบันเพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือผู้ที่ต้องการทราบข้อมูลข่าวสารใช้เป็นจุดปฏิบัติงานในการติดตามและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แนวโน้ม ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ และการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูล โดยให้จัดตั้งขึ้นในทุกระดับของการจัดการสาธารณภัย

ให้สำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ในภาวะฉุกเฉินเพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

(3) แนวทางปฏิบัติในการกำกับ ควบคุมพื้นที่ (Area Command)

เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในภาวะฉุกเฉินที่มีขนาดรุนแรงมากครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางหลายอำเภอหรือหลายจังหวัด และอาจใช้เวลาในการเผชิญเหตุที่ยาวนานกว่าปกติ หรือเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) โดยกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติอาจแต่งตั้งและจัดส่งผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่เข้าไปร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่า การปฏิบัติของแต่ละจังหวัดเป็นไปตามข้อสั่งการของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยความรับผิดชอบของผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายมีดังต่อไปนี้

(3.1) กำหนดแนวทางการเผชิญเหตุของแต่ละจังหวัดที่ประสบภัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนและไม่ขัดแย้งหรือซ้ำซ้อนระหว่างกัน

(3.2) ประสานการกำหนดกลยุทธ์และยุทธวิธีของแต่ละจังหวัดเพื่อให้เกิดเอกภาพในการเผชิญเหตุร่วมกัน

(3.3) พิจารณาการร้องขอการจัดสรร การปรับเปลี่ยน และการเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางไปยังพื้นที่ประสบภัยที่มีความจำเป็น

(3.4) รายงานสถานการณ์ สภาวะแนวโน้ม และการวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ประสบภัยให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทราบ

(3.5) ประสานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของแต่ละจังหวัดให้มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเข้าปฏิบัติงานด้านการฟื้นฟูระยะกลาง และระยะยาวให้เป็นไปอย่างคล่องตัวและต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การแต่งตั้งผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กำหนดโครงสร้าง จำนวนบุคลากร แนวทางและระเบียบปฏิบัติประจำ เพื่อให้ผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งให้พิจารณาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ เป็นลำดับแรก

(4) แนวทางปฏิบัติในการบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command)

เป็นเครื่องมือที่ใช้สั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน และเป็นระบบปฏิบัติการในการระดมทรัพยากรไปยังที่เกิดเหตุ เพื่อให้สามารถปกป้องชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคเอกชน สามารถปรับใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์เป็นระบบมาตรฐานของประเทศในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

การบัญชาการเหตุการณ์	สาระสำคัญ
(4.1) รูปแบบโครงสร้างการบัญชาการ	(4.1.1) การบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command) หมายถึง โครงสร้างการบัญชาการพื้นฐานที่มีผู้บัญชาการเหตุการณ์รับผิดชอบการจัดการเหตุการณ์ทั้งหมดแต่ผู้เดียว (4.1.2) การบัญชาการร่วม (Unified Command) หมายถึง การจัดการเหตุการณ์ที่มีหน่วยงานตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไป มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย โดยรับผิดชอบในพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน สามารถร่วมกันปฏิบัติงาน ประสานแผนการทำงาน และประสานทรัพยากรในที่เกิดเหตุร่วมกัน รวมถึงมีการกำหนดความมุ่งหมายในการปฏิบัติ วัตถุประสงค์ (Objectives) กลยุทธ์ (Strategies) และยุทธวิธี (Tactics) เพื่อทำงานเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบัญชาการร่วมจะมีผู้บัญชาการเหตุการณ์ได้หลายคนสามารถตัดสินใจ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน ภายใต้โครงสร้างองค์กรเดียว ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานเข้าร่วมปฏิบัติงานหลายหน่วยงานก็ตาม ซึ่งหมายความว่า หน่วยงานเหล่านั้นจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกภาพในการบังคับบัญชาโดยจะต้องรับมอบหน้าที่ความรับผิดชอบจากหัวหน้าเพียงผู้เดียว สำหรับเหตุการณ์ไม่รุนแรง ให้หัวหน้าหน่วยงานที่เข้าถึงที่เกิดเหตุเป็นลำดับแรกบัญชาการเหตุการณ์ไปพลางก่อนจนกว่าผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะเข้าเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

การบัญชาการเหตุการณ์	สาระสำคัญ
(4.2) ระบบการบัญชาการเหตุการณ์	เป้าประสงค์สำคัญประกอบด้วย (4.2.1) ความปลอดภัยทั้งผู้ประสบภัยและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (4.2.2) บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ หรือยุทธวิธี (4.2.3) ใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ

(5) แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน : สปฉ. (Emergency Support Function : ESF)

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ จะสถาปนาการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) เพียงส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งหรือหลายส่วนงานเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยตามแผนภาพที่ 5 – 3 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อประสานงานระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบภารกิจด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น ภารกิจด้านการคมนาคมที่มีหลายส่วนราชการมีลักษณะงานเหมือนหรือใกล้เคียงกันมาร่วมกันประสานการปฏิบัติ อันจะเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับที่เกิดสาธารณภัย โดยในแต่ละส่วนงานฯ มีหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน แบ่งออกเป็น 18 ส่วนงาน ได้แก่

(5.1) สปฉ.1 : ส่วนงานคมนาคม มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.1.1) จัดการระบบ และควบคุมความปลอดภัยทางคมนาคม

(5.1.2) ปรับปรุงเส้นทางและโครงข่ายคมนาคม รวมถึงสนับสนุนภารกิจการส่งกำลังบำรุง

(5.1.3) จัดให้มีเส้นทางสำรอง เส้นทางเลี่ยง ดัดแปลงแก้ไขระบบการคมนาคมให้สามารถใช้การได้เมื่อเกิดสาธารณภัย

(5.1.4) สนับสนุนการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่ประสบภัยหรือพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย

(5.1.5) สนับสนุนข้อมูลและการจัดการด้านคมนาคมให้แก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง

ให้กระทรวงคมนาคมเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านคมนาคม

(5.2) สปฉ.2 : ส่วนงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.2.1) จัดให้มีระบบสื่อสารและโทรคมนาคมทั้งระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรองและระบบสื่อสารสำรอง ตลอดจนให้บริการฐานข้อมูลด้านสารสนเทศและการสื่อสารให้สามารถใช้การได้ในทุกสถานการณ์

(5.2.2) สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสาร การจัดช่องการสื่อสารสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน

(5.2.3) สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่เพื่อบริการติดต่อสื่อสารได้ตลอดระยะเวลาที่เกิดภัย

(5.2.4) สนับสนุนการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(5.2.5) รักษาความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(5.3) สปฉ.3 : ส่วนงานสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.3.1) เตรียมความพร้อม และดำเนินการป้องกันหรือลดผลกระทบที่อาจมีต่อพื้นที่ เขตเมือง พื้นที่เศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งสาธารณูปโภคในพื้นที่เสี่ยงภัย

(5.3.2) ดำรงสถานะ ดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งสาธารณูปโภคในพื้นที่ประสบภัยให้สามารถใช้การได้ในระหว่างเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะในพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ

ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้านครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน ด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

(5.4) สปฉ.4 : ส่วนผจญเพลิง มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.4.1) ประสานการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดอัคคีภัยในเคหสถาน ประกอบการ นิคมอุตสาหกรรม

(5.4.2) ประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานในการป้องกันและระงับอัคคีภัย

(5.4.3) สนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและระงับอัคคีภัยเมื่อเกิดอัคคีภัยในพื้นที่พิเศษ เช่น อุทยานแห่งชาติ นิคมอุตสาหกรรม ท่าอากาศยาน หรือบริเวณที่ส่งผลต่อมลพิษสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(5.4.4) สนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิคและองค์ความรู้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยให้กับส่วนราชการ หน่วยงาน ในภูมิภาคและท้องถิ่นทั้งในเขตเมืองและชนบท

ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการผจญเพลิง

(5.5) สปฉ.5 : ส่วนงานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.5.1) เฝ้าระวังและติดตามข้อมูลสถานการณ์ที่อาจส่งผลให้เกิดสาธารณภัย

(5.5.2) แจ้งเตือนล่วงหน้าให้ประชาชน ส่วนราชการ และหน่วยงานรับทราบสถานการณ์และแนวโน้มการเกิดสาธารณภัย

(5.5.3) แจ้งเตือนและแจ้งแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์สาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น รวมถึงสั่งการให้มีการอพยพ และเคลื่อนย้ายไปยังที่ปลอดภัย

(5.5.4) วิเคราะห์และวางแผนการเผชิญเหตุ

(5.5.5) ประสาน และสนับสนุนในการจัดการและการเผชิญเหตุสาธารณภัยแก่กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ

(5.5.6) สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการเผชิญเหตุสาธารณภัยให้กับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ

(5.5.7) กำหนดจำนวนชนิดของทรัพยากรและบุคลากรที่ต้องใช้เพื่อให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

(5.5.8) ประสานการใช้ทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านต่าง ๆ

(5.5.9) ประสานงานในการจัดการในภาวะฉุกเฉินกับส่วนต่าง ๆ ในส่วนงานสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) ด้านอื่น ๆ

ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการจัดการสาธารณภัยและการสนับสนุนทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน

(5.6) สปฉ.6 : ส่วนงานสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีขอบเขตหน้าที่ดังนี้

(5.6.1) ประสานงานและสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

(5.6.2) สนับสนุนการแจกจ่ายสิ่งของจำเป็นต่อการดำรงชีพให้แก่ผู้ประสบภัย

(5.6.3) สนับสนุนงานด้านการสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัย

(5.6.4) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสวัสดิการด้านสาธารณภัย

(5.6.5) วางแผนการให้ความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย การดูแลบุคคลที่ต้องได้รับการปฏิบัติเป็นกรณีพิเศษ การฟื้นฟูด้านสังคมและจิตใจให้แก่ผู้ประสบภัย และผู้ประสบปัญหาทางสังคม

(5.6.6) ให้บริการสาธารณกุศล

(5.6.7) กำหนดแนวทางการช่วยเหลือผู้ว่างงานเนื่องจากการเกิดสาธารณภัย

(5.6.8) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครที่พิการทุพพลภาพ และเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ขณะเกิดภัย

ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงแรงงาน และสภากาชาดไทย เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์การสาธารณกุศล รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(5.7) สปฉ.7 : ส่วนงานการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.7.1) ประสานการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร เพื่อใช้สนับสนุนส่วนราชการ หน่วยงานพลเรือน กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับในการเผชิญเหตุสาธารณภัย รวมถึงการส่งคืนทรัพยากร

(5.7.2) ให้ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาในกรณีที่ต้องใช้ความชำนาญทางทหาร สนับสนุนภารกิจ

(5.7.3) ติดตาม และรายงานสถานะทรัพยากรทางทหารที่ถูกกำหนดให้ใช้ในภารกิจสนับสนุนการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ให้กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างเหล่าทัพ รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร

(5.8) สปฉ.8 : ส่วนงานการแพทย์และสาธารณสุข มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.8.1) จัดเตรียมและจัดหาทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งประสานการระดมสรรพกำลังด้านการแพทย์และสาธารณสุข

(5.8.2) จัดทำระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งเครื่องมือทางการแพทย์ในด้านต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน เพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัย

(5.8.3) พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service : EMS) หน่วยปฏิบัติการกู้ชีพ และทีมตอบสนองด้านการแพทย์ ได้แก่ ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉินระดับอำเภอ (Mini MERT) ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ระดับตติยภูมิในภาวะฉุกเฉิน (MERT: Medical Emergency Response Team) ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT : Surveillance Rapid Response Team) ทีมปฏิบัติการด้านจิตเวช (MCATT : Mental Health Crisis Assessment and Treatment Team) ที่พร้อมออกปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจัดระบบเครือข่ายสาธารณสุขให้บริการและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั่วประเทศ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทันทีเมื่อเกิดสาธารณภัย

(5.8.4) จัดให้มีการพัฒนาระบบสื่อสาร เพื่อประสานงานและสั่งการภายในหน่วยงานสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ

(5.8.5) จัดให้มีการเตรียมพร้อมทางห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย และได้มาตรฐาน

(5.8.6) จัดให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลความเสียหายทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงการรายงานผลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

(5.8.7) พัฒนาบุคลากรสาธารณสุขและอาสาสมัคร ให้มีความรู้และทักษะพร้อมที่จะปฏิบัติงานเมื่อเกิดสาธารณภัย และป้องกันตนเองจากภัยที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน

(5.8.8) ให้ความรู้แก่ประชาชนและชุมชนในด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การสุขาภิบาล และอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้เมื่อประสบภัย

(5.8.9) เฝ้าระวัง ควบคุม และติดตามโรคติดต่อ พร้อมทั้งจัดให้มีการรักษาพยาบาล การอนามัย การสุขาภิบาล และการป้องกันโรคแก่ผู้ประสบภัย

(5.8.10) ฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบภัยให้กลับมาดำรงชีวิตได้ตามปกติ

ให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ โรงพยาบาล สถานพยาบาลของสังกัดต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น มหาวิทยาลัย กระทรวงกลาโหม มูลนิธิ อาสาสมัครต่าง ๆ สภากาชาดไทย สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

(5.9) สปฉ.9 : ส่วนงานการค้นหาและกู้ภัย มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.9.1) สนับสนุนการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินด้านการค้นหาและช่วยชีวิตผู้ประสบภัย

(5.9.2) ประสานการช่วยเหลือ สนับสนุน การค้นหาและกู้ภัย กับส่วนราชการ หน่วยงาน และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ

(5.9.3) ประสานงานกับสมาคม มูลนิธิ และองค์กรการกุศล ที่มีภารกิจในการค้นหาและกู้ภัย

(5.9.4) จัดระบบการปฏิบัติงานด้านการค้นหาและกู้ภัยให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกภาคส่วน

(5.9.5) สนับสนุนทรัพยากร และอุปกรณ์พิเศษในการปฏิบัติภารกิจค้นหาและกู้ภัย

(5.9.6) สนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิค และองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัย

ให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์การสาธารณกุศล รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการค้นหาและกู้ภัย

(5.10) สปฉ.10 : ส่วนงานสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี มีขอบเขตหน้าที่ดังนี้

(5.10.1) วางแผน ควบคุม และป้องกันภัยจากสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(5.10.2) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี

(5.10.3) ระงับภัยจากสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสีในพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนมลพิษและประเมินความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม

(5.10.4) ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการจัดการมลพิษอันเกิดจากสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี

(5.10.5) ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5.10.6) จัดการสาธารณภัยและสนับสนุนการกำกับดูแลด้านพลังงานปรมาณูและนิวเคลียร์รังสี

(5.10.7) ปฏิบัติการและการป้องกันภัยทางเคมี ชีวภาพและนิวเคลียร์

ให้กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงกลาโหม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี

(5.11) สปฉ.11 : ส่วนงานการเกษตร มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.11.1) ประสานการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยที่มีผลกระทบต่อด้านการเกษตร

(5.11.2) ติดตามเฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร

(5.11.3) สำรวจและติดตามความเสียหายด้านการเกษตรเพื่อให้การช่วยเหลือ

(5.11.4) สนับสนุนทรัพยากร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือพื้นที่การเกษตร ที่ประสบภัย

(5.11.5) สนับสนุนข้อมูลด้านการเกษตรและให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อด้านการเกษตร รวมทั้งแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัย

ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการเกษตร

(5.12) สปฉ.12 : ส่วนงานพลังงาน มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.12.1) ดูแล รักษา และป้องกันทรัพยากรด้านพลังงานให้สามารถปฏิบัติงานได้ตลอดระยะเวลาการเกิดสาธารณภัย

(5.12.2) ป้องกัน และบำรุงรักษาสถานที่สำคัญด้านพลังงานให้สามารถปฏิบัติงานรวมถึงสนับสนุนพลังงานแก่ส่วนราชการ และหน่วยงานที่สำคัญในการบริการประชาชน เช่น โรงพยาบาล สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงให้เพียงพอต่อความต้องการในภาวะฉุกเฉิน

(5.12.3) จัดทำฐานข้อมูลแหล่งพลังงานเพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5.12.4) กำหนดมาตรการควบคุมความปลอดภัยให้กับสถานที่สำคัญที่เป็นแหล่งผลิตพลังงาน และสถานที่ให้บริการ

(5.12.5) สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ให้กระทรวงพลังงาน เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านพลังงาน

(5.13) สปฉ.13 : ส่วนงานรักษาความสงบเรียบร้อย มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.13.1) ประสานการปฏิบัติในการรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชน สถานที่สำคัญทางเศรษฐกิจ เขตเมือง และชุมชน ในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง

(5.13.2) วางแผนการรักษาความปลอดภัย และความช่วยเหลือด้านเทคนิคต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรักษาความสงบเรียบร้อย

(5.13.3) ควบคุม และบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยของประเทศ

(5.13.4) ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล การจัดการศพ การติดตามผู้สูญหาย และการส่งกลับ

(5.13.5) จัดระบบจราจรในบริเวณพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง

ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการรักษา ความสงบเรียบร้อย

(5.14) สปฉ.14 : ส่วนงานการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.14.1) ประเมินผลกระทบระบบเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่ประสบภัย

(5.14.2) ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง และวิธีการในการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์สาธารณภัย รวมถึงการฟื้นฟูในภาพรวมหลังเกิดภัย

(5.14.3) กำหนดแนวทางการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนในการฟื้นฟูและลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนในระยะยาว

(5.14.4) วิเคราะห์ ประเมิน ป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัยแก่สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

(5.14.5) ติดตาม ตรวจสอบ และฟื้นฟูพื้นที่เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว

ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม

(5.15) สปฉ.15 : ส่วนงานการต่างประเทศ มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.15.1) ติดตามและรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้นให้แก่ประเทศต่าง ๆ

(5.15.2) ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในภาวะฉุกเฉิน

(5.15.3) ประสาน และสนับสนุนการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เป็นชาวต่างประเทศ

(5.15.4) ให้ข้อเสนอแนะ กรณีที่จำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชนระหว่างประเทศ

(5.15.5) กำหนดแนวทางการอำนวยความสะดวกการนำเข้าทรัพยากรจากต่างประเทศ และการส่งกลับ

(5.15.6) ประสานการรับ-การให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรภาคเอกชนระหว่างประเทศ

(5.15.7) ประสานการอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยชาวต่างชาติและญาติผู้ประสบภัย

ให้กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมศุลกากร เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการต่างประเทศ

(5.16) สปฉ.16 : ส่วนงานการประชาสัมพันธ์และการจัดการข้อมูลข่าวสาร มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.16.1) ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินหรือภัยคุกคามที่เกิดขึ้น

(5.16.2) เผยแพร่ข้อมูล และความรู้ที่ถูกต้องเพื่อการเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ให้แก่ประชาชน

(5.16.3) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารร่วม (Joint Information Center : JIC) เพื่อเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน ภาคเอกชน และสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศ

(5.16.4) กำหนดมาตรการ ป้องกัน ตอบโต้ข่าวลือ ข่าวอันเป็นเท็จ และข้อมูลที่จะสร้างความตระหนก แตกตื่น และหวาดกลัวให้แก่ประชาชน

ให้กรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดการข้อมูลข่าวสาร

(5.17) สปฉ.17 : ส่วนงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.17.1) ประสานการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

(5.17.2) วิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากสาธารณภัยที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งกำหนดวิธีการป้องกันและลดผลกระทบ

(5.17.3) ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง วิธีการป้องกัน ลดผลกระทบ และเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ในพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานธรรมชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมถึงการฟื้นฟูหลังเกิดภัย

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(5.18) สปฉ.18 : ส่วนงานงบประมาณและการบริจาค มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

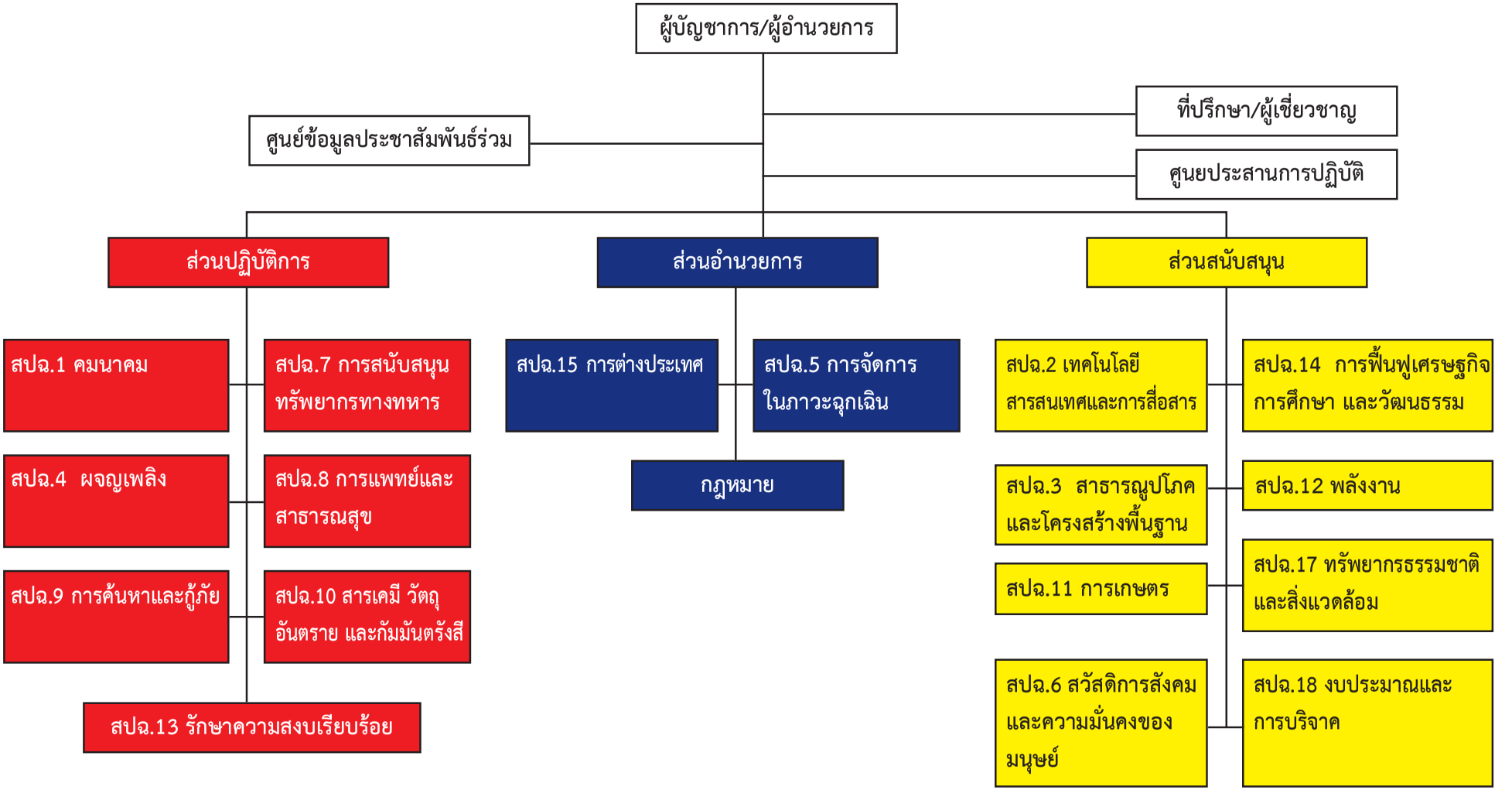
(5.18.1) ติดตามและรายงานสถานะของแหล่งงบประมาณเพื่อการจัดการสาธารณภัย และงบประมาณเพื่อการฟื้นฟู

(5.18.2) ให้ข้อเสนอแนะ กรณีที่จำเป็นต้องใช้เงินทดรองราชการเพื่อการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หรืองบกลางจากรัฐบาล

(5.18.3) ดำเนินการรับบริจาคเงิน และสิ่งของเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(5.18.4) ประสานงานการควบคุมและตรวจสอบยอดเงิน ธุรกรรมทางการเงินของเงินบริจาคในบัญชีธนาคารที่หน่วยงาน องค์กรหรือบุคคล โดยเปิดบัญชีไว้และแจ้งให้ประชาชนบริจาคเงิน

ให้กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการงบประมาณและการบริจาค

แผนภาพที่ 5-3 : การสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน : สปฉ.

(6) แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (Incident Management Assistance Team : IMAT)

การจัดการในภาวะฉุกเฉินของหลาย ๆ ประเทศ เมื่อสาธารณภัยที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อน ต้องใช้ระยะเวลาในการจัดการสาธารณภัยนานกว่าเหตุการณ์ทั่วไป (ตั้งแต่ 2 สัปดาห์ขึ้นไป) หรือเมื่อมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการประสานเพื่อขอรับการสนับสนุนทรัพยากรในพื้นที่ประสบภัยที่เป็นพื้นที่พิเศษในความดูแลของหลายหน่วยงาน และจำเป็นต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นกรณีพิเศษ จึงให้มีการจัดส่งชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) เพื่อเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยของหน่วยงานในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย ซึ่งจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระแก่หน่วยงานในพื้นที่ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบัญชาการ ควบคุม สั่งการ และแก้ไขสถานการณ์

การปฏิบัติภารกิจของชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน โดยผ่านการฝึกที่ให้ความสามารถในการจัดการสาธารณภัยทุกประเภท/ระดับ/ขนาด และมีความสามารถในการประสานการปฏิบัติได้ทั้งส่วนราชการ หน่วยงานพลเรือน ภาคเอกชน และหน่วยทหาร ในพื้นที่ประสบภัยหรือที่คาดว่าจะประสบภัย เพื่อทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ ทั้งนี้ ขนาด จำนวน ระดับ และความเชี่ยวชาญของชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) ขึ้นอยู่กับสถานการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้ เมื่อเกิดสถานการณ์สาธารณภัยที่มีความจำเป็นต้องจัดส่งชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) เข้าสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้หน่วยงานส่วนกลางที่จัดส่งชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) เข้าพื้นที่ ให้แจ้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางทราบเพื่อประสานการปฏิบัติ และบางกรณีอาจต้องการขอรับการสนับสนุนต่อกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

5.2.3 กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์

(1) แนวทางปฏิบัติในการขอใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในพื้นที่ใด ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการประกาศให้ท้องที่นั้นเป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และหลักเกณฑ์วิธีการที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์บรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด ทั้งนี้ ต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมอันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยได้กำหนดวงเงินทดรองราชการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสำหรับให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยไว้ในระเบียบนี้ และให้การขอใช้วงเงินทดรองราชการให้ดำเนินการตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบอย่างถูกต้อง

(2) แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ (Damage and Need Assessment : DANA)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือภายในพื้นที่ประสบภัย โดยวิเคราะห์ผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัยเพื่อประเมินสถานการณ์ และวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประสบภัยในการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินด้วยตนเอง รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น ความช่วยเหลือด้านอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาล สุขอนามัยและการกำจัดสิ่งปฏิกูล ความช่วยเหลือด้านสุขภาวะ ที่พักพิง อุปกรณ์ยังชีพ เป็นต้น การประเมินนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้อยู่รอดปลอดภัย โดยมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

(2.1) การประเมินแบบรวดเร็ว (rapid assessment) กระทำทันทีภายหลังมีเหตุการณ์สาธารณภัยเกิดขึ้น โดยมากภายในสัปดาห์แรกของการเกิดภัย เป็นการประเมินแบบคร่าว ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการ สิ่งที่ควรปฏิบัติหลังจากเกิดภัย และทรัพยากรที่จำเป็นทุก ๆ ด้าน ทั้งผู้ประสบภัย โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม ลำดับความสำคัญก่อน - หลัง การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อให้ทันต่อความต้องการในภาวะฉุกเฉิน

(2.2) การประเมินแบบละเอียด (detailed assessment) ให้ดำเนินการทันทีเมื่อภาวะฉุกเฉินสิ้นสุดลง หรืออย่างน้อยภายใน 2 สัปดาห์หลังจากเกิดสาธารณภัย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการเข้าถึงพื้นที่ประสบภัย ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อใช้ในการฟื้นฟูระยะยาวได้อีกด้วย เป็นการระบุมูลค่าความเสียหายทางกายภาพ โครงสร้างทางสังคม ประมาณการด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการให้ความช่วยเหลือและความต่อเนื่อง ทั้งนี้ จำเป็นจะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการในแต่ละด้าน

การประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ จะต้องมีความเชื่อมโยงกับการตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบตามหลักมาตรฐาน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา สตรีมีครรภ์ และผู้พิการ เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(3) แนวทางปฏิบัติในการรับบริจาค

หากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ พิจารณาเห็นว่า มีความจำเป็นต้องจัดให้มีการรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยให้ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(3.1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(3.2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรี่ยไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2544

(3.3) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. 2526

(3.4) ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยการรับบริจาคสิ่งของเหลือใช้ของศูนย์รับบริจาคเพื่อการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน พ.ศ. 2547

กรณีที่บุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรใดจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย โดยที่บุคคล หน่วยงานหรือองค์กรนั้นไม่ได้รับมอบภารกิจใด ๆ จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขนย้ายและส่งมอบสิ่งของบริจาคเอง

(4) แนวทางปฏิบัติในการรายงานข้อมูล

เป็นการรายงานข้อมูลข่าวสารกรณีเกิดสาธารณภัย ให้ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงาน พร้อมทั้งรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งด้านสถานการณ์สาธารณภัย ด้านการปฏิบัติการระงับบรรเทาสาธารณภัย ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยให้คำนึงถึงความถูกต้อง ความชัดเจน และรวดเร็ว ตามแนวทางปฏิบัติดังนี้

(4.1) ให้ผู้นำชุมชนสำรวจความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น แล้วรายงานให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่ทราบ และรวบรวมความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น

(4.2) ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่ รายงานสถานการณ์สาธารณภัยต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามลำดับชั้นที่เหนือขึ้นไป

(4.3) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รายงานสถานการณ์สาธารณภัยต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามลำดับชั้นที่เหนือขึ้นไป

(5) แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

เป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่อาศัยในศูนย์พักพิงชั่วคราวในระยะต้น และระยะกลาง ให้ได้ผลดี จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ ได้แก่

(5.1) การดูแลด้านความปลอดภัย

(5.2) การจัดการด้านสวัสดิการ อาหาร สุขาภิบาล และความเป็นอยู่ให้มีความสะดวก

(5.3) การรักษาพยาบาล และการควบคุมป้องกันโรคเป็นไปอย่างทั่วถึง

(5.4) การมีกิจกรรมฟื้นฟูสุภาพจิตร่วมกันเพื่อทำให้มีสุขภาพจิตดี

(5.5) การรวมกลุ่มเป็นแหล่งเดียวกันเพื่อติดต่อขอรับการสนับสนุนจากภายนอก

ให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการกำหนดมาตรฐานและจัดทำคู่มือการบริหารศูนย์พักพิงชั่วคราว

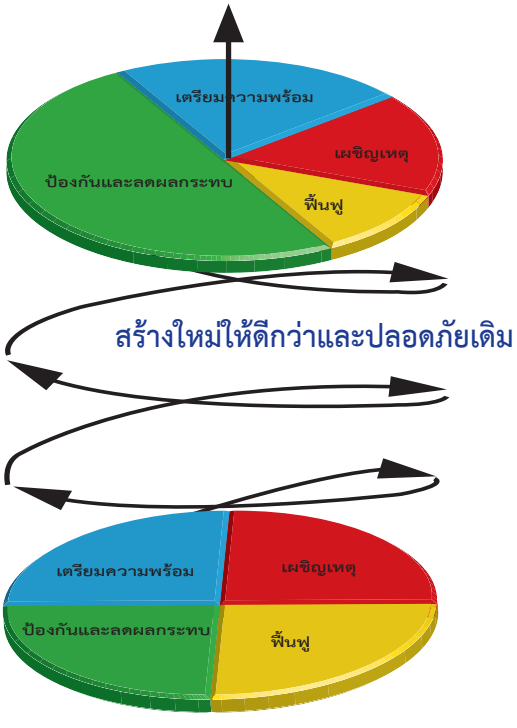
บทที่ 6 การฟื้นฟู

การฟื้นฟู เป็นการดำเนินการภายหลังจากที่ภาวะฉุกเฉินจากสาธารณภัยบรรเทาลง หรือได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตามความเหมาะสม โดยการนำปัจจัยต่าง ๆ ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเข้ามาช่วยในการฟื้นฟู ซึ่งหมายรวมถึง การซ่อมสร้าง (Reconstruction) และการฟื้นสภาพ (Rehabilitation) โดยมีหลักการสำคัญของการฟื้นฟู ได้แก่

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อให้การดำรงชีวิตกลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว

ผู้ประสบภัยต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดกระบวนการยอมรับและมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ

การพิจารณาความเสี่ยงต่อภัยในการฟื้นคืนสภาพและการสร้างใหม่เสมอ เพื่อไม่ให้งบประมาณต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์จากการเกิดสาธารณภัยครั้งต่อไป

แผนภาพที่ 6 - 1 : วงจรการจัดการสาธารณภัยสู่การสร้างใหม่ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

6.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์ในการฟื้นฟู

การฟื้นฟูสภาพหลังสาธารณภัยต้องมีการประเมินสาธารณภัยที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย การสูญเสียพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่สำคัญในพื้นที่ประสบภัย ต้นทุนของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับสภาพปกติ ระบบสาธารณูปโภคที่ถูกทำลาย การเยียวยาจากผลกระทบทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ฯลฯ ดังนั้น การฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพจึงมีปัจจัยสำคัญ ๆ ประกอบด้วย ด้านกายภาพ (Physical) ด้านชีวภาพ (Biological) ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์มนุษย์ (Human use value) และด้านคุณภาพชีวิต (Quality of life) โดยให้นำผลการประเมินสาธารณภัยและปัจจัยสำคัญมาใช้กำหนดเป็นกรอบแผนการฟื้นฟู ได้แก่

6.1.1 ระยะสั้น เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการค้นหา การบรรเทา และการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินได้ยุติลง เพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของผู้ประสบภัย ธุรกิจ และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยในระยะเร่งด่วนหรือระยะสั้น รวมถึงการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัยไม่ให้เกิดอันตรายหรือสาธารณภัยซ้ำขึ้นอีก การประเมินความเสียหายของโครงสร้างพื้นฐาน การจัดเตรียมที่พักอาศัยชั่วคราว และการให้บริการสาธารณะ

6.1.2 ระยะกลาง เป็นการดำเนินการต่อเนื่องในการประสานและสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัย ฟื้นฟูหรือสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตขึ้นใหม่ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสภาพจิตใจ ร่างกาย และสังคมของผู้ประสบภัย

6.1.3 ระยะยาว เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะกลาง ซึ่งอาจใช้เวลาหลายเดือนหรือหลายปีนับจากหลังเกิดสาธารณภัย โดยมุ่งเน้นการกลับสู่สภาวะปกติ หรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

6.2 กลยุทธ์ฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

6.2.1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post - Disaster Need Assessment : PDNA)

เป็นการประมาณการความเสียหายของสินทรัพย์ทางกายภาพและสาธารณูปโภคที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยขนาดใหญ่ และความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นผลตามมา รวมทั้งเป็นการประเมินมิติทางด้านสังคม โดยเฉพาะความต้องการในการฟื้นฟูระดับชุมชน และภาคส่วน/สาขาการผลิต (Sector) ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งนี้ ขอบเขตของแผนงานและกระบวนการเพื่อการฟื้นฟูนอกจากจะขึ้นอยู่กับความเสียหาย ความสูญเสีย และความต้องการแล้ว ยังต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ตลอดจนยุทธศาสตร์สำคัญในการฟื้นฟูของประเทศ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบายในการสร้างคืนใหม่ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานดำเนินการ และกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ เป็นหน่วยร่วมดำเนินการ

(1) แนวทางปฏิบัติการประเมินความเสียหายและความสูญเสีย (Damage and Loss Assessment : DALA)

เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบจากสาธารณภัยที่ประมาณการเชิงปริมาณว่า เกิดผลกระทบอะไรขึ้นจากเหตุการณ์สาธารณภัย โดยอาศัยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากพื้นที่ประสบภัย และนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการประมาณการซ่อมสร้างสิ่งก่อสร้างที่เสียหายไป และการวางแผน การฟื้นฟูจากความสูญเสียที่เกิดขึ้น ซึ่งการประเมินความเสียหายและความสูญเสีย ประกอบด้วย

(1.1) การประเมินความเสียหาย (Damages Assessment)	(1.2) การประเมินความสูญเสีย (Losses Assessment)
• สินทรัพย์ทางกายภาพที่ถูกทำลายทั้งหมดหรือบางส่วน อันรวมถึงอาคารและส่วนประกอบโครงสร้างพื้นฐานสินค้าที่เก็บไว้ในคลัง ทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ • ความเสียหายเกิดขึ้นระหว่างหรือหลังเกิดเหตุการณ์ในทันที • ความเสียหายคำนวณในเชิงกายภาพและคิดคำนวณด้วยมูลค่าทดแทนเป็นตัวเงิน • คำนวณหามูลค่าในการซ่อมแซมหรือสร้างคืนใหม่ของทรัพย์สินที่ถูกทำลาย	• การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากสาธารณภัย • ความสูญเสีย เช่น ผลผลิตที่ไม่สามารถเกิดขึ้นและขายได้ และมีผลให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากกระบวนการผลิตมูลค่าต้นทุนการดำเนินการต่อหน่วยเพิ่มขึ้นและรายได้ที่ลดลงรายจ่ายที่ไม่ได้คาดหมาย (เช่น การช่วยเหลือทางมนุษยธรรม การรื้อถอน และการขนย้าย ซากปรักหักพัง) • ความสูญเสียเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงระยะเวลาที่เกิดสาธารณภัยจนถึงเมื่อเศรษฐกิจได้รับการฟื้นฟูกลับมาสู่สภาพปกติ และมีการก่อสร้างสินทรัพย์ที่เสียหายคืนใหม่เสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ • ความสูญเสียจะถูกคิดคำนวณด้วยมูลค่าในปัจจุบัน (Present Value)
(1.3) การคำนวณมูลค่าผลกระทบจากสาธารณภัยที่มีผลต่อมวลรวมของระบบเศรษฐกิจมหภาค โดยอ้างอิงกับอัตราการเติบโตของระบบเศรษฐกิจ หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) รวมถึงดุลการชำระเงิน และสถานการณ์ทางการเงินของประเทศ	

(2) แนวทางปฏิบัติการวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและผลกระทบที่มีต่อประชาชน

เป็นการประเมินผลกระทบของสาธารณภัยต่อการพัฒนาหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การประเมินความต้องการของมนุษย์ด้านการฟื้นฟู (Human Recovery Needs Assessment : HRNA) คือ การประเมินความต้องการของประชาชนและชุมชน เพื่อให้สามารถวางกรอบนโยบายการฟื้นฟูสร้างคืนใหม่ได้อย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ

6.2.2 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู

(1) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูสุขภาพผู้ประสบภัย ได้แก่ ด้านสมรรถภาพทางกายให้แก่ผู้ประสบภัย (การตรวจรักษา ป้องกัน ควบคุมโรค และการฟื้นฟูความแข็งแรงทางร่างกาย) ด้านสภาพจิตใจของผู้ประสบภัย โดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(2) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูสถานภาพสังคม ได้แก่ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และคำปรึกษาต่าง ๆ การรับแจ้งเหตุและประสานการช่วยเหลือ การฟื้นฟูอาชีพ การช่วยเหลือด้านการเสริมศักยภาพประชาชน/ชุมชน การโยกย้ายและการตั้งถิ่นฐานของผู้ประสบภัย การทำให้ประชาชนหรือผู้ประสบภัยสามารถกลับมาประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง

(3) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่จำเป็น การกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านการเงินการคลังที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประสบภัยสามารถกลับมามีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น เงินให้เปล่า (Grant) เงินอุดหนุน (Subsidies) เงินสมทบ (Co-funding) เงินชดเชย (Compensation) การผ่อนผันด้านการเงิน (Prolong) การพักชำระหนี้ การช่วยเหลือด้านการกู้ยืมหรือการลดหย่อนภาษี ดอกเบี้ยการจัดตั้งกองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงเงินทุนในด้านต่าง ๆ เช่น การฟื้นฟูอาชีพแก่ผู้ประสบภัย การฟื้นฟูภาคการเกษตร กองทุนเงินกู้ยืม เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อส่งเสริมการลงทุนประกอบอาชีพ เงินแก้ไขปัญหาด้านสาธารณภัยฉุกเฉินในระยะสั้น เป็นต้น โดยให้กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง และมีกระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานสนับสนุน

(4) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ได้แก่ การกำหนดแนวทางการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.2.3 กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

(1) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูชุมชนและการพัฒนาศักยภาพ

ให้วางแผนและดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมรับมือและฟื้นกลับอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการดำเนินงานฟื้นฟูที่ต่อเนื่องจากการบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น โดยให้จัดเวทีประชุมหารือเพื่อบูรณาการกระบวนการวางแผนการฟื้นฟูให้มีสาระสำคัญ เช่น ระบุขอบเขต ลักษณะสำคัญของผลกระทบจากภัย การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการวางแผนการฟื้นฟู การระบุและติดตามการแก้ไขความขัดแย้ง และการลดความแตกต่าง รวมถึงการประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการวางแผน และการกำหนดการประสานความต้องการที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ

(2) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูบริการด้านสุขภาพ และการบริการสังคม

ให้เสริมสร้างความพร้อมที่จะรับมือ และการฟื้นกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็วของท้องถิ่นในการบริการด้านสุขภาพ และการบริการด้านสังคมของบุคคลและชุมชนที่ประสบภัย ครอบคลุมถึงการสาธารณสุข สุขภาพจิต และการบริการทางการแพทย์

(3) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูที่อยู่อาศัย

ให้มีการบูรณะ และการก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่ถูกทำลายและได้รับความเสียหายใหม่หรือพัฒนาที่อยู่อาศัยถาวร เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยที่จะรองรับความต้องการของทั้งชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนมีส่วนในการเสริมสร้างความถาวรยั่งยืนและความต้านทานต่อสาธารณภัยของที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ ภารกิจสนับสนุนการฟื้นฟูที่อยู่อาศัยมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยหลังการเกิดสาธารณภัยเพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นอีก

(4) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐาน

เพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐานให้ลุล่วงเร็วขึ้น โดยจะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมบริการและประชาชนในภาคส่วนโครงสร้างพื้นฐานหลายภาคส่วน ซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนหลักและส่วนย่อยดังต่อไปนี้ : พลังงาน น้ำ เขื่อน การสื่อสาร ระบบการขนส่ง การเกษตร (การผลิตอาหารและการจัดส่ง) สถานที่ทำการของรัฐบาล สาธารณูปโภค การสุขาภิบาล วิศวกรรม การควบคุม และระบบอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพด้านการสื่อสาร รวมถึงสถานที่ทำการสำหรับการให้บริการ ได้แก่ ความปลอดภัยสาธารณะ การบริการฉุกเฉิน และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

(5) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินทางประวัติศาสตร์ในการดำเนินงานตอบโต้และฟื้นฟูที่เหมาะสม เพื่อที่จะสงวน อนุรักษ์ บูรณะ และปฏิสังขรณ์ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือดีกว่าหรือปลอดภัยกว่าเดิมตามที่ชุมชนร้องขอการสนับสนุน โดยเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในทุกระดับ รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นเครือข่ายให้การสนับสนุนแผนงานและภารกิจสำคัญตามแผนปฏิบัติการท้องถิ่นที่กำหนดวิธีการที่จะใช้ทรัพยากรและสมรรถนะเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ตรงและเพียงพอ

(6) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนการพลิกฟื้นระบบเศรษฐกิจ (รวมถึงด้านเกษตรกรรม) คืนสู่สภาวะที่มั่นคง และพัฒนาโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งยั่งยืน และสามารถอยู่รอดในเชิงเศรษฐกิจได้ ทั้งนี้ สาธารณภัยไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังเกิดความเสียหายให้กับตลาดสินค้าและบริการทั้งหมดอีกด้วย ดังนั้น ความรวดเร็วและประสิทธิผลในการพลิกฟื้นชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเอง และมีความสามารถในการอยู่รอดขึ้นอยู่กับการปรับตัวอย่างรวดเร็วให้เข้ากับสภาวะ

ตลาดที่เปลี่ยนไป การเปิดดำเนินธุรกิจต่อเนื่อง และ/หรือการสร้างธุรกิจใหม่ การดำเนินธุรกิจทำให้มีการจ้างคนงาน การจัดหาบริการให้และตอบสนองความต้องการของชุมชน รวมถึงการสร้างรายได้อีกครั้ง ซึ่งเป็นการช่วยเหลือชุมชน รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินในการฟื้นฟูด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การดึงดูดการลงทุนจากภายนอก และบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน เป็นประเด็นสำคัญที่ไม่อาจจะมองข้ามได้ในฐานะที่เป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชน

บทที่ 7 ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ได้คาดการณ์ว่า พ.ศ. 2568 ประชากรในภูมิภาคเอเชียจะมีความหนาแน่นสูง และจะเกิดมหานคร (megacity) ขึ้นมากที่สุดในโลก โดยจะเพิ่มขึ้นถึง 21 แห่ง จาก 37 แห่งที่มีอยู่ทั่วโลก ซึ่งหมายถึงภูมิภาคเอเชียจะมีความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่อาจสร้างความเสียหายได้หลายล้านล้านบาท ในขณะที่ศักยภาพและความพร้อมในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกัน อันเป็นเหตุให้ผลกระทบจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันมีความ “ไร้พรมแดน” กล่าวคือ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นไม่เพียงจะส่งผลกระทบต่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของรัฐบาลประเทศนั้น ๆ แต่ยังมีผลให้ประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศอื่น ๆ ต้องหยุดชะงักด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อประสบสาธารณภัย จึงเป็นเรื่องสำคัญของแต่ละประเทศ รวมทั้งประเทศไทยต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกันในการเพิ่มศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้แก่ประเทศที่ประสบภัยในแต่ละครั้งให้ได้

7.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ประเทศไทยได้ร่วมให้การรับรองกรอบการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และกรอบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งกลายเป็นนโยบายด้านต่างประเทศที่ทำให้ประเทศไทยมีโอกาสเข้าร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยภายใต้กรอบต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศไทย 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) การประสานงานด้านมนุษยธรรมของประเทศให้มีความเป็น**เอกภาพ** (2) การปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมของประเทศเป็นไปตาม**มาตรฐาน**ของโลก (3) การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศบน**ฐานความรู้**ตามหลักสากล และ (4) การนำประเทศไทยสู่**ระดับแนวหน้า**ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

7.2 กลยุทธ์ร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงสาธารณภัย

7.2.1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ

(1) แนวทางปฏิบัติ “การรับ” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ

(1.1) จัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือประชาสัมพันธ์และขั้นตอนการรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการปฏิบัติของหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่จะให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตลอดจนกรอบการปฏิบัติต่าง ๆ ของสากลที่ได้รับการรับรอง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย ได้แก่ แนวทางปฏิบัติของประเทศไทยในการขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เงื่อนไขและขั้นตอนในการรับ ร้องขอ ปฏิเสธ และยุติความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ขั้นตอนการเปิดรับ การจัดการข้อมูล การรักษาระบบ National Single Window ตามข้อ 7.2.1 (3) พร้อมทั้ง ขั้นตอนการอำนวยความสะดวก และการดูแลความปลอดภัยให้แก่ต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรต่างประเทศอื่น ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ โดยครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ ผู้เชี่ยวชาญที่มี ใบประกอบวิชาชีพเฉพาะ เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก พนักงานขับเครื่องจักรกล เป็นต้น รวมถึงเครื่องอุปโภค บริโภค อุปกรณ์ในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของบุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญ และอุปกรณ์ชนิดพิเศษ เช่น ยานพาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์การสื่อสาร อุปกรณ์ดาวเทียม คลื่นความถี่ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ยาและเวชภัณฑ์ เป็นต้น พร้อมทั้ง การขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ สุนัขค้นหา ทรัพยากรทางทหาร และเงินบริจาค

(1.2) จัดให้มีการฝึกการรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยให้เป็นการฝึกระดับประเทศของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยจัดการฝึก โดยให้มีสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และองค์การระหว่างประเทศเข้าร่วมการฝึก

(2) แนวทางปฏิบัติ “การให้” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ

(2.1) จัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือประชาสัมพันธ์และขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการปฏิบัติของหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนต่างประเทศที่จะรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากประเทศไทย โดยต้องสอดคล้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตลอดจนกรอบการปฏิบัติต่าง ๆ ของสากลที่ได้รับการรับรอง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ซึ่งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย ได้แก่ หน้าที่ความรับผิดชอบของประเทศไทยในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ หน้าที่ความรับผิดชอบของประเทศรับความช่วยเหลือ เงื่อนไขและขั้นตอนในการให้และยุติความช่วยเหลือ ทั้งนี้ ให้ครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามข้อ 7.2.1 (1.1)

(2.2) จัดให้มีการฝึกการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยให้เป็นการฝึกระดับประเทศของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กรณีสาธารณภัยที่เกิดอยู่นอกอาณาเขตของประเทศไทย) และให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยจัดการฝึก โดยให้มีสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลต่างประเทศที่ประจำอยู่ในประเทศไทยเข้าร่วมการฝึก

(3) แนวทางปฏิบัติระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (Single Window System)

เพื่อให้การ “รับ” และ “ให้” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในภาวะฉุกเฉินมีเอกภาพและได้มาตรฐานสากล จึงให้มีการประสานงานเพื่อการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของประเทศเพียงจุดเดียว โดยให้สอดคล้องกับหลักการสากลว่าด้วยการพัฒนาระบบการประสานงาน ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) ตามมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ที่ 60/21 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2548 เอกสารข้อเสนอแนะลำดับที่ 33 ของศูนย์การส่งเสริมการค้าและธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์แห่งสหประชาชาติ (UN/CEFACT) โดยคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจยุโรป และกรอบความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน วันที่ 9 ธันวาคม 2548 เพื่อเป็นระบบจัดการข้อมูลและเอกสารในการอนุญาตนำเข้าและส่งออกทางธุรกรรมระหว่างประเทศเพียง ณ จุดเดียวในการจัดการสาธารณภัย แผนภาพที่ 7 - 1 ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าทางกายภาพหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการแจ้งข้อมูลไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/หรือมีกระบวนการควบคุมร่วมกัน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกรรมนั้นได้รับประโยชน์อย่างรวดเร็วและถ้วนหน้า ทั้งนี้ ให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินนำระบบดังกล่าวสนับสนุนในการจัดการสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ โดยให้ดำเนินการดังนี้

(3.1) จัดให้มีการพัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) ของกรมศุลกากรตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 มาปรับใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านศุลกากรในการจัดการสาธารณภัย และเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก กระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย รวมถึงหน่วยงานออกใบอนุญาตและใบรับรองสิ่งของบรรเทาทุกข์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยสนับสนุน โดยให้ครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามข้อ 7.2.1 (1.1)

(3.2) เชื่อมโยงระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) เข้ากับระบบคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อให้สามารถติดตาม (Tracking) การจัดเก็บสิ่งของสำรองจ่ายในคลังสำรองทรัพยากรที่กำหนดไว้ในแต่ละภาค (Stockpiling) การจัดสรร/การแจกจ่ายสิ่งของ ตลอดจนมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยดำเนินการ

(3.3) จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดให้มีเว็บไซต์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยเพื่อใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และติดตามเกี่ยวกับการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมกับต่างประเทศและองค์กรผู้ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนประชาชนทั่วไป โดยให้เป็นระบบข้อมูลสารสนเทศหลักของประเทศ

ที่ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับระบบอื่น ๆ ของภูมิภาค และองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance and Disaster Management : AHA Centre) สำนักงานประสานด้านมนุษยธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations's Office for The Coordination of Humanitarian Affairs,UN-OCHA) และหน่วยงานหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานภาคประชาสังคมที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(3.4) ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ใช้ระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียวเป็นหลักในการจัดการ สั่งการ ติดตาม และตรวจสอบ ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมทั้งในการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศเมื่อเป็นการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง และให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศอื่น ๆ

7.2.2 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม

(1) แนวทางปฏิบัติการปรับปรุงระเบียบ/กฎหมายด้านมนุษยธรรม

ประเทศไทยต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมให้เป็นที่ยอมรับ โดยแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านกฎหมายระหว่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านมนุษยธรรม มีอำนาจหน้าที่ติดตาม รวบรวม ศึกษา ทบทวน และวิเคราะห์ระเบียบ/กฎหมาย/กรอบการดำเนินการด้านมนุษยธรรมทั้งที่มีอยู่ภายในประเทศและที่เป็นหลักสากล พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอด้านเทคนิคเพื่อการปรับปรุงระเบียบ/กฎหมาย/กรอบการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานและปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมของประเทศตามความเหมาะสมและจำเป็น ทั้งนี้ ให้รักษาไว้ซึ่งเงื่อนไขทางการเมืองการปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนภูมิปัญญาของคนในประเทศ โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติให้ความเห็นชอบ

(2) แนวทางปฏิบัติการสร้างมาตรฐานบุคลากรในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

(2.1) ให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ ร่วมกับคณะอนุกรรมการตามข้อ 7.2.2 (1) รับผิดชอบการพัฒนามาตรฐานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในด้านที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 9 ด้าน ตามหลักองค์การสหประชาชาติ "กลุ่มงานด้านมนุษยธรรม (cluster approach)" ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านโลจิสติกส์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว ด้านน้ำและการสุขาภิบาล ด้านการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน ด้านความมั่นคงทางอาหาร ด้านโภชนาการ ด้านการคุ้มครอง และด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงาน

(2.2) ให้มีการจัดตั้งชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ (National Urban Search and Rescue : USAR) ที่มีสมรรถนะสูงในการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของคณะที่ปรึกษาด้านการค้นหาและกู้ภัยในเขตเมืองสากล (International Search and Rescue Advisory Group : INSARAG) ซึ่งสามารถทำงานร่วมกับชุดปฏิบัติการด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศอื่น ๆ ได้ทั้งในภาวะที่เกิดสาธารณภัยอย่างร้ายแรงในประเทศ และร่วมปฏิบัติการระหว่างประเทศในพื้นที่ประสบภัยอื่น ๆ โดยให้กระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

เป็นผู้ประสานงานด้านนโยบาย (Policy Focal Point) และด้านปฏิบัติ (Operation Focal Point) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม องค์การสาธารณกุศลที่มีภารกิจด้านการกู้ชีพกู้ภัย และให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของประเทศ และศักยภาพชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติให้ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมทั้งภายใน/ต่างประเทศ การฝึกร่วมภายในประเทศ การฝึกร่วมตามปฏิทินของ INSARAG เป็นต้น

(2.3) จัดทำแผนการพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับการจัดตั้งชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดำเนินการ

(2.4) ให้ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และ/หรือผู้อำนวยการกลางเป็นผู้มีอำนาจสั่งใช้ชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ (National Urban Search and Rescue : USAR) สั่งการให้เตรียมความพร้อม และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายทั้งภายในราชอาณาจักร และนอกราชอาณาจักร โดยให้เบิกจ่ายงบประมาณจากงบกลางหรือกองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

7.2.3 กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ

(1) แนวทางปฏิบัติในการจัดการความรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ

(1.1) จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ข้อมูลความร่วมมือ ความเชี่ยวชาญ แหล่งทุนจากต่างประเทศ และองค์การพัฒนาระหว่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญด้านการพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อกำหนดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับต่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศไทย โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก และให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยสนับสนุน

(1.2) เชื่อมโยงฐานข้อมูลดังกล่าวไว้ในคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ ตลอดจนการวิจัยและพัฒนาต่อไป

(1.3) จัดการองค์ความรู้ด้านสาธารณภัยจากต่างประเทศผ่านศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยทุกระดับ โดยให้มีกระบวนการจัดการความรู้จากต่างประเทศมาประมวล/ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบททางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ

(2) แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาความร่วมมือด้านสาธารณภัย

(2.1) จัดทำกรอบความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศ และแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีที่สอดคล้องกับทุน ศักยภาพ และความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก

(2.2) ติดตามการดำเนินงานความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศโดยคณะอนุกรรมการกิจการด้านต่างประเทศว่าด้วยการจัดการสาธารณภัย และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(3) แนวทางปฏิบัติการขับเคลื่อนความรู้ด้านสาธารณภัยสู่สาธารณะ

(3.1) จัดให้มีกระบวนการถ่ายโอนความรู้ด้านสาธารณภัย (Knowledge Transfer) ไปสู่สาธารณะให้กว้างขวาง โดยอาศัยศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยทุกระดับเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรับและถ่ายทอดชุดความรู้ด้านการจัดการสาธารณภัยไปยังประชาชน นักเรียน และนักศึกษา

(3.2) พัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยนำความรู้ด้านสาธารณภัยจากต่างประเทศมาปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศ

(3.3) ให้มีเครื่องมือในการระดมองค์ความรู้ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ ได้แก่ หนังสือปกขาว (White Paper) เพื่อรวบรวมข้อมูลสาธารณภัยของประเทศไทยในรอบ 1 ปี และบทความทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ รวมถึงจัดให้มี เวทีระดับชาติ/สมัชชาสาธารณภัย เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมหารือแลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานและทิศทางการดำเนินงานของประเทศ

7.2.4 กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมบทบาทความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(1) แนวทางปฏิบัติในการสร้างความเป็นเลิศด้านวิชาการและด้านปฏิบัติการ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ได้กำหนดให้ประเทศไทยต้องดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาบทบาทแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยจะเป็นการสร้างความมั่นคงและมั่นใจให้แก่นานาประเทศถึงความพร้อม ความปลอดภัยในการลงทุน และการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยการยกระดับองค์ความรู้ของสถาบันพัฒนาการจัดการสาธารณภัยแห่งชาติให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล รวมถึงความสามารถให้บริการและให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพให้แก่ภูมิภาคได้ ตลอดจนแสวงหาแหล่งงบประมาณในรูปของกองทุนพิเศษสำหรับส่งเสริมภารกิจดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง

(2) แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบทบาทแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยมีกรอบแนวทางดังต่อไปนี้

(2.1) ส่งเสริมชุดปฏิบัติงานด้านค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(2.2) ให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและประเทศรายได้น้อย

(2.3) จัดให้มีโครงการทุนการศึกษาและวิจัยด้านการพัฒนามาตรฐานการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศและของภูมิภาค

บทที่ 8 การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

8.1 การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ได้นำกรอบแนวคิดและแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ประกอบด้วย การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ซึ่งการจะดำเนินการที่จะให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์จึงต้องอาศัยการบูรณาการจากทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการ พลเรือน ทหาร ภาคเอกชน มูลนิธิ/อาสาสมัครและองค์การสาธารณกุศล กอปรกับแนวทางกระบวนการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) เป็นกลไกสำคัญของประเทศในการกำกับดูแลยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลและเป็นรูปธรรม โดยให้มีแนวทางดังต่อไปนี้

8.1.1 การเสริมสร้างและพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเกี่ยวกับนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น เช่น การจัดประชุมสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นต้น

8.1.2 การบูรณาการประสานการปฏิบัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติกับแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน รวมทั้งจัดให้มีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกันทุกระดับ

8.1.3 การผลักดันให้มีงบประมาณเชิงบูรณาการด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของทุกหน่วยงาน โดยการจัดประชุมหารือกับหน่วยงานส่วนกลาง เช่น สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางวิธีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ รวมทั้งงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงาน และการจัดสรรงบประมาณให้แก่ระดับพื้นที่

8.1.4 การกำหนดบทบาทหน่วยงานและภาคีเครือข่ายทุกระดับในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ รัฐบาล หน่วยงานกลาง หน่วยราชการส่วนกลาง รัฐวิสาหกิจ จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัย และสื่อต่าง ๆ โดยมีแนวทางดำเนินการของแต่ละภาคส่วน ดังนี้

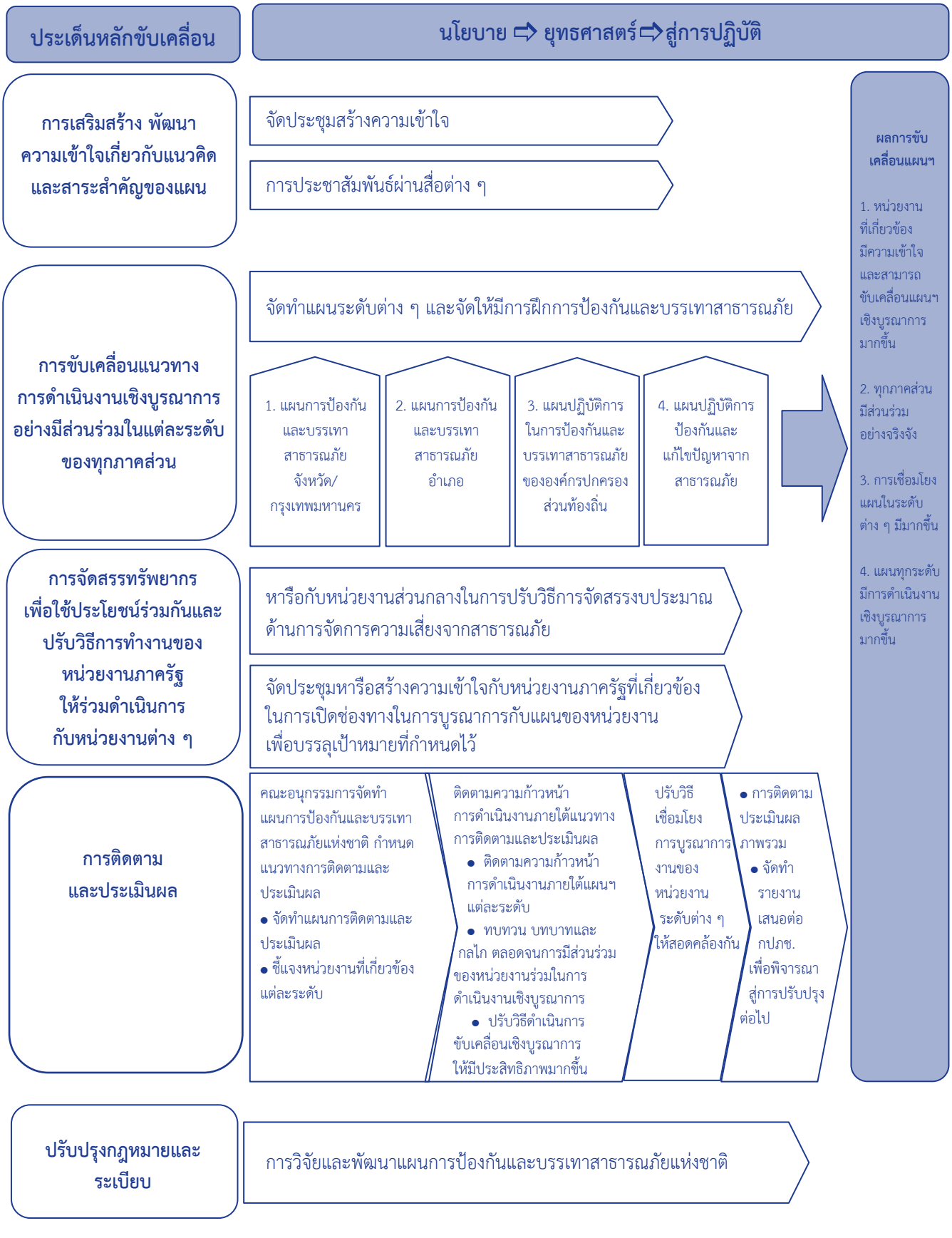
หน่วยงาน	แนวทางดำเนินงาน
(1) รัฐบาล	สนับสนุนให้การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นนโยบาย/ยุทธศาสตร์หลักของชาติ พร้อมทั้งบรรจุเป็นสาระสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(2) หน่วยงานกลาง	
(2.1) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 11)	(2.1.1) จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานร่วมในการดำเนินงานของทุกภาคส่วนทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือ เปิดโอกาสให้หน่วยงานกำหนดแนวทางร่วมกัน สำหรับใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการขอตั้งงบประมาณ รวมถึงการติดตามและประเมินผล
	(2.1.2) จัดประชุมหน่วยงานส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกำหนดประเด็นการขับเคลื่อนที่สำคัญเพื่อบูรณาการกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดให้เชื่อมโยงกับการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ รวมทั้งร่วมผลักดันการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
	(2.1.3) ประสานหน่วยงานในการตรวจสอบและประเมินผล การนำเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามแผนประกอบการจัดทำแผนระดับกระทรวง แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้เป็นแผนขอรับการจัดสรรงบประมาณ และเป็นกรอบการปฏิบัติของหน่วยงานต่อไป
	(2.1.4) ประสานสำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำฐานข้อมูลการติดตามและประเมินผลในระดับภาพรวมและพื้นที่
(2.2) สำนักงบประมาณ	จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ เพื่อให้การบูรณาการการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นรูปธรรม
(2.3) สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นตัวชี้วัดในการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับกระทรวงและระดับจังหวัด พร้อมทั้งให้มีการติดตามและประเมินผลทุกปี
(2.4) หน่วยราชการส่วนกลางรัฐวิสาหกิจ	ให้หน่วยงานจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ของหน่วยงานทุกระดับ ให้มีการดำเนินการอย่างสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน

หน่วยงาน	แนวทางดำเนินงาน
(3) ส่วนภูมิภาค	
(3.1) หน่วยงานระดับจังหวัด	(3.1.1) ชี้แจงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยอาจตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนติดตามและประเมินผลระดับจังหวัด ระดับอำเภอ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงาน และมีฐานข้อมูลเชื่อมโยงกับหน่วยงานกลางอย่างเป็นระบบ
	(3.1.2) ประชุมหารือเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับต่าง ๆ รวมถึงให้ความร่วมมือติดตามและประเมินผล
(3.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(4) ภาคเอกชน	มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เป็นรูปธรรม ซึ่งแต่ละองค์กรสามารถนำประเด็นที่เกี่ยวข้องไปดำเนินงานเองหรือร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (Public Private Partnership : PPP) พร้อมทั้งให้มุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility : CSR) ภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย อันนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
(5) สถาบันการศึกษา/หน่วยงานวิจัย	ให้ความรู้แก่ภาคีเครือข่ายทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ สนับสนุนเงินทุนและประสานความร่วมมือเครือข่ายการวิจัย เพื่อผลิตผลงานวิจัย สร้างองค์ความรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายทั้งระดับประเทศสู่ระดับพื้นที่
(6) สื่อสารมวลชน	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมขับเคลื่อน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และดำเนินงานภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ รวมถึงสะท้อนสถานการณ์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้านต่าง ๆ ที่ชัดเจนสู่ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8.1.5 การติดตามและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและระดับพื้นที่การกำหนดให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการเป็นประจำทุกปี รวมทั้งการติดตามและประเมินผลในการนำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติในทุกระดับ โดยดำเนินการในช่วงกลางแผนและปลายแผนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแนวทางในการปรับปรุงหรือทบทวนแผนต่อไป

8.1.6 การวิจัยและพัฒนาการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อใช้ในการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐานและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ สามารถอธิบายได้ดังแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 8 - 1 : กระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ความเชื่อมโยงการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

ประเด็นการขับเคลื่อนสำคัญ	ยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย	ยุทธศาสตร์การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน	ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน	ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย
1.การหลีกเลี่ยงภัยอันตรายลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นโดยการลดความเปราะบาง และความล่อแหลม พร้อมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการเตรียมพร้อมกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้น	✓			
2. มาตรการป้องกัน แนวทางปฏิบัติในการป้องกัน การลดผลกระทบและการเตรียมความพร้อมที่มีประสิทธิภาพ	✓			
3. การจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบมีมาตรฐาน เป็นเอกภาพ และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล		✓		
4. ผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างรวดเร็ว ทั่วถึง และทันเหตุการณ์		✓		
5. ลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยให้มีน้อยที่สุด		✓		
6. ฟื้นฟูให้ผู้ประสบภัยได้รับการสงเคราะห์ ช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ทั่วถึง ต่อเนื่อง เป็นธรรมและสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้ตามปกติ			✓	
7. พื้นที่ประสบภัยได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาวะปกติหรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม			✓	
8. การพัฒนาระบบและกลไกงานด้านสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานและองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ				✓
9. การพัฒนาและเชื่อมโยงกับมาตรฐานงานด้านสาธารณภัยระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค				✓

หมายเหตุ :หน่วยงานหลัก/ ภาคีเครือข่าย สามารถใช้ผังความเชื่อมโยงตรวจสอบประเด็นที่ดำเนินการในแผนฯ เพื่อเชื่อมโยงกับภารกิจ/ บทบาทหน่วยงานที่สอดคล้องกับประเด็นการขับเคลื่อนสำคัญ 9 ข้อ สำหรับใช้จัดทำแผนงาน/ โครงการ เพื่อขอตั้งงบประมาณในการขับเคลื่อนแผนฯ

แผนภาพที่ 8 - 2 ความเชื่อมโยงการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

8.2 การติดตามและประเมินผล

8.2.1 แนวทางการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย ***หลักการประเมินผลสัมฤทธิ์*** โดยวิเคราะห์การบรรลุถึงเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ***หลักการคิดเชิงเหตุผล*** เชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลผลิตไปสู่ผลลัพธ์และผลกระทบด้วยข้อมูล รวมถึงเหตุผลเชิงประจักษ์ที่เชื่อถือได้ และหลักความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม พร้อมทั้งกำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทั้งรายปี กลางแผน และปลายแผน

8.2.2 หน่วยงานและภาคีเครือข่ายดำเนินการติดตามและประเมินผล โดยให้คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักดำเนินงานตามแนวทางการผลักดันประเด็นสำคัญไปสู่การปฏิบัติ โดยมีแนวทางปฏิบัติในการติดตามและประเมินผล ดังนี้

(1) คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ดำเนินงานดังนี้

(1.1) ติดตามและประเมินผลประเด็นการขับเคลื่อนที่สำคัญ

(1.2) ติดตามและประเมินผลระดับยุทธศาสตร์

(1.3) ติดตามและประเมินผลภาพรวม

โดยให้จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลภาพรวมที่บรรลุผลตามเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย การประเมินผลกระทบจากการขับเคลื่อน และสรุปภาพรวมการติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งจัดทำเป็นรายงานเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพิจารณาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือทบทวนแนวทางการดำเนินงานต่อไป

(2) กรอบระยะเวลาการติดตามและประเมินผล

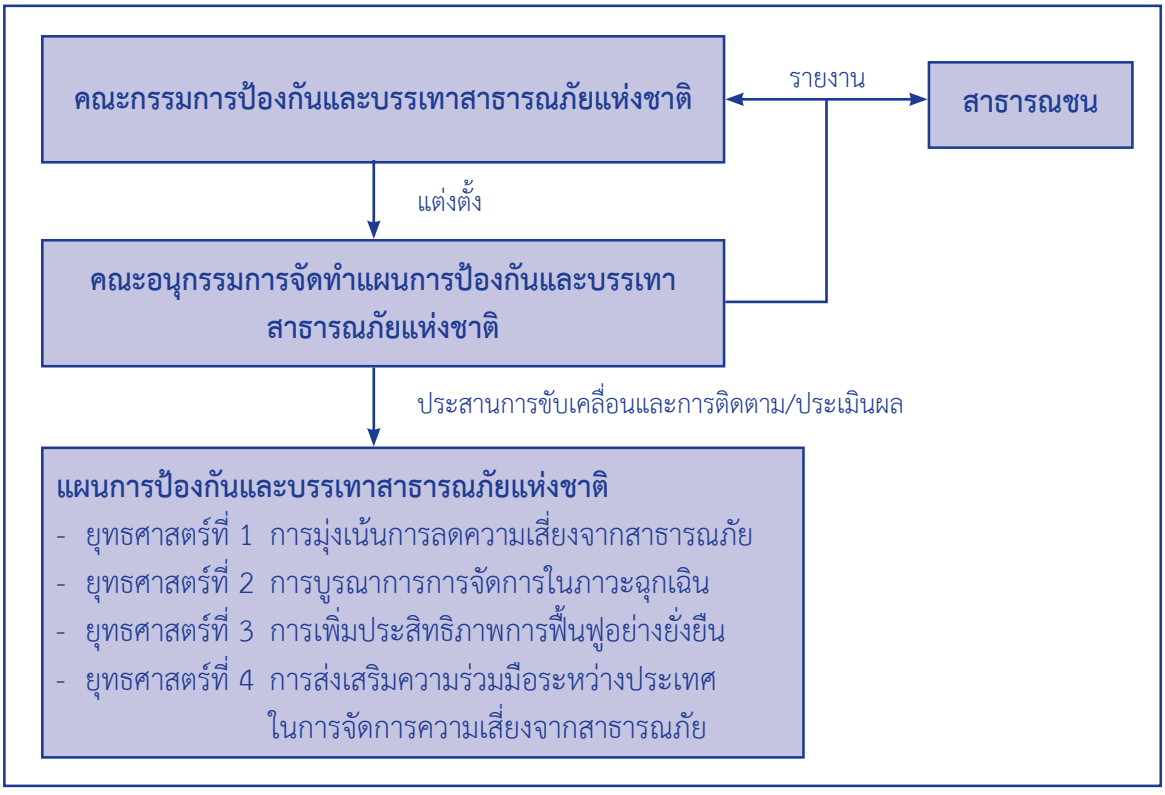
(2.1) การติดตามและประเมินผลรายปี

(2.2) การติดตามและประเมินผลในระยะกลางแผนฯ

(2.3) การติดตามและประเมินผลในระยะปลายแผนฯ

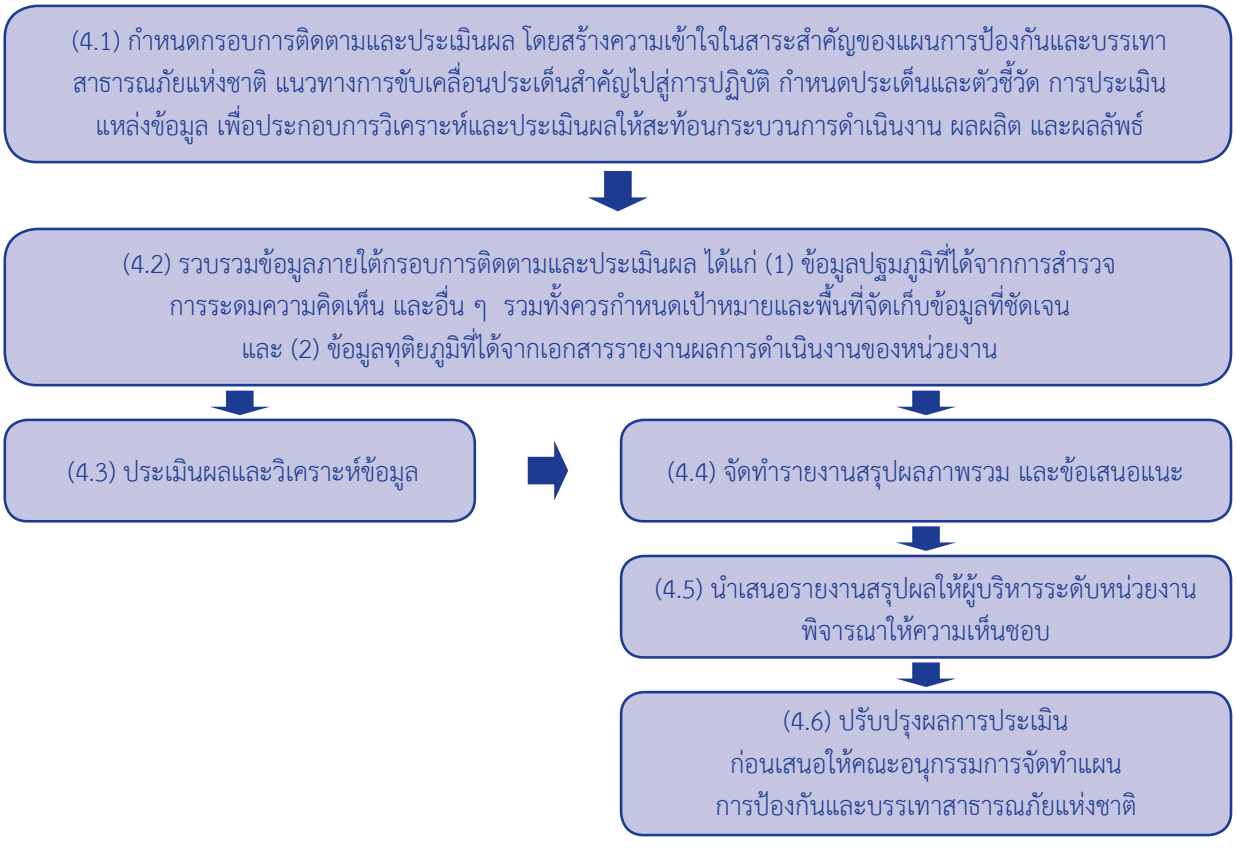
โดยให้จัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศให้มีประสิทธิภาพยกระดับไปสู่มาตรฐานตามหลักสากล ตลอดจนนำปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติต่อไป

(3) กลไกการติดตามและประเมินผล ให้คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เป็นกลไกในการประสานการปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามแผนภาพที่ 8 - 3

แผนภาพที่ 8 - 3 : กลไกการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(4) ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย

แผนภาพที่ 8 - 4 : ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

8.3 การวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เป็นกระบวนการของการศึกษา การเรียนรู้ และการค้นหาแนวคิด แนวทาง และวิธีปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเทคนิค วิธีการ รูปแบบการดำเนินงาน หรือระบบการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมทั้งการนำสิ่งที่ได้มีการคิดค้นหรือค้นพบมาพัฒนา ออกแบบ เปลี่ยนแปลง ผลการดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงาน และการบริการให้มีลักษณะรูปแบบใหม่ หรือการปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม และสามารถดำเนินการร่วมกับการติดตามและประเมินผล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภายใต้กรอบการติดตามและประเมินผลในลักษณะของการทบทวนจากบทเรียนและการเรียนรู้ทั้งก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ ซึ่งถือว่าเป็นการทบทวนวิธีการให้บรรลุตามเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นไปวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิชาการที่เน้นด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้แก่ ผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ รวมถึงการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อตอบสนองความต้องการนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล โดยมีแนวทางการดำเนินการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

8.3.1 ศึกษา ค้นคว้าด้านการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร่วมกับสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสากล

8.3.2 ศึกษาบทเรียนของเหตุการณ์สาธารณภัยสำคัญที่ผ่านมา (Lesson Learnt) เพื่อให้ทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ ร่วมกับหน่วยงานให้ทุนต่าง ๆ ภายใต้เครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (คอบช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการวิจัยสู่การพัฒนาประเทศแบบบูรณาการและยั่งยืน

8.4 การทบทวนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 44 กำหนดว่าในกรณีที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาธารณภัยหรือการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เปลี่ยนแปลงไปหรือแผนดังกล่าวได้ใช้ครบห้าปีแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนดำเนินการปรับปรุงหรือทบทวนแผนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

กรณีที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 และได้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผน หรือมีการวิจัยและพัฒนา พบข้อบกพร่องหรือมีนวัตกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ทันสมัยและเหมาะสมให้พิจารณาทบทวนปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก ก นิยามศัพท์

กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง แผนทั่วๆ ไป หรือคำแนะนำที่เลือกมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

กลุ่มเปราะบาง (Vulnerable Group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความสามารถจำกัดในการเผชิญเหตุการณ์สาธารณภัย ซึ่งต้องการความดูแลเป็นพิเศษ เช่น เด็ก สตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ บุคคลทุพลภาพ ผู้ป่วย ผู้พลัดถิ่น ผู้ลี้ภัย คนต่างด้าว

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) หมายถึง การจัดระบบและบริหารจัดการทรัพยากรและความรับผิดชอบเพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินทุกรูปแบบ

การซ่อมสร้าง (Reconstruction) หมายถึง การฟื้นฟูโครงสร้างและสิ่งก่อสร้างที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์สาธารณภัยให้กลับมาสู่สภาพที่สามารถใช้งานได้ดังเดิม

การเตรียมความพร้อม (Preparedness) หมายถึง ความพยายามในการเตรียมการรับมือกับสาธารณภัย มุ่งเน้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้คนมีความสามารถในการคาดการณ์ เผชิญเหตุ และจัดการกับผลกระทบจากสาธารณภัยอย่างเป็นระบบ หากมีการเตรียมความพร้อมได้ดีจะทำให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดสาธารณภัย และเพิ่มโอกาสในการรักษาชีวิตให้ปลอดภัยจากเหตุการณ์สาธารณภัยได้มากขึ้น

การเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และทันเหตุการณ์ผ่านทางหน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลที่กำลังเผชิญความเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัยสามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดความเสี่ยงและพร้อมที่จะรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบรรเทาทุกข์ (Relief) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในทันทีที่เกิดสาธารณภัยเพื่อรักษาชีวิตและตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานให้ผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีพอยู่ได้

การบัญชาการ (Command) หมายถึง การทำหน้าที่อำนวยการ สั่งการหรือการควบคุมโดยอาศัยอำนาจที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย กฎระเบียบหรืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ

การบัญชาการร่วม (Unified Command) หมายถึง การประยุกต์ใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์เมื่อมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดการเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน หรือเมื่อเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นขยายตัวข้ามขอบเขตอำนาจหน้าที่ทางการเมือง หน่วยงานต่างๆ จะทำงานร่วมกันผ่านตัวแทนของแต่ละหน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกในหน่วยบัญชาการร่วม มีหน้าที่หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ร่วม และจัดทำแผนเผชิญเหตุที่จะใช้ร่วมกันเพียงแผนเดียว

การบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command) หมายถึง หน่วยบัญชาการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในภาพรวม และประกอบด้วยผู้บัญชาการเหตุการณ์ และเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่ได้รับการมอบหมาย

การประเมินความเสียหายและความต้องการ (Damage and Needs Assessment : DANA) หมายถึง การประเมินผลกระทบจากสาธารณภัยเพื่อวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประสบภัยในการเผชิญสถานการณ์ฉุกเฉินด้วยตนเอง รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น ความช่วยเหลือด้านอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาล สุขอนามัยและการกำจัดสิ่งปฏิกูล ด้านสุขภาวะ ที่พักพิง อุปกรณ์ยังชีพ

การประเมินความเสียหายและความสูญเสีย (Damage and Loss Assessment : DALA) หมายถึง การวิเคราะห์ผลกระทบจากสาธารณภัย เป็นการประมาณการเชิงปริมาณว่าเกิดผลกระทบอะไรขึ้นจากเหตุการณ์สาธารณภัย โดยอาศัยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากพื้นที่ประสบภัย ข้อมูลจากการประเมิน จะนำไปใช้ในการประมาณการซ่อมสร้างสิ่งก่อสร้างที่เสียหายไป และเพื่อใช้ในการวางแผนเพื่อการฟื้นฟูจากความสูญเสีย

การประสานงาน ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) หมายถึง การเชื่อมโยงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ นำเข้า ส่งออกสินค้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ ในการตรวจสอบใบอนุญาต และใบรับรองต่างๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ก่อนการตรวจปล่อยสินค้า ระบบนี้จะทำหน้าที่ประสานกิจกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แบบครบวงจร ผู้ประกอบการสามารถรับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์กับองค์กรที่เกี่ยวข้องได้อัตโนมัติ ตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่ต้องเดินทางไปติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ด้วยตัวเอง

การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การปรับตัวในระบบธรรมชาติหรือระบบมนุษย์เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางภูมิอากาศหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัย ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือช่วยสร้างโอกาสจากสภาวะวิกฤตได้

การป้องกัน (Prevention) หมายถึง มาตรการหรือแนวทางต่างๆ เพื่อช่วยขจัดผลกระทบเชิงลบจากเหตุการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดกับบุคคลหรือทรัพย์สินให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง ครอบคลุมถึงมาตรการเชิงโครงสร้างและมาตรการที่ไม่ใช่เชิงโครงสร้าง

การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (Civil Defense) หมายถึง การป้องกันพลเรือนให้ปลอดภัยจากการโจมตีทางทหาร แต่ปัจจุบันครอบคลุมถึงการช่วยให้พลเรือนปลอดภัยจากการคุกคามทางสาธารณภัย ด้วยหน้าที่ของกองกำลังป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (civil defense force) จากเดิมที่มีแต่การฝึกการทหาร จึงหมายรวมถึงการดูแลให้ประชาชนปลอดภัยจากสาธารณภัยและการปฏิบัติการช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุสาธารณภัย เช่น การช่วยเหลือเคลื่อนย้ายในช่วงอพยพ การช่วยกระจายถุงยังชีพ การอำนวยความสะดวก ในการขนส่งอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ การช่วยซ่อมแซม ก่อสร้างบ้านเรือนที่เสียหายจากภัยธรรมชาติ

การเผชิญเหตุ (Response) หมายถึง มาตรการหรือการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและทันท่วงทีเพื่อรักษาชีวิตและให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์สาธารณภัย เช่น การกู้ชีพกู้ภัย การปฐมพยาบาล การแจกถุงยังชีพและสิ่งของบรรเทาทุกข์ การบัญชาการในเหตุการณ์ฉุกเฉิน การประสานงานเพื่อลำเลียงผู้ป่วย การบริหารจัดการศูนย์อพยพ

การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Exercise) หมายถึง การจำลองสถานการณ์เพื่อฝึกฝนทักษะหรือซักซ้อมกระบวนการการดำเนินงานที่ได้วางแผนไว้ เป็นแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินได้ฝึกซ้อมขั้นตอนปฏิบัติที่จำเป็น ทำให้มีทักษะสามารถใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งช่วยให้พร้อมปฏิบัติงานได้จริงหากเกิดสาธารณภัยขึ้น

การฟื้นฟู (Recovery) หมายถึง การปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีพ และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นกว่าเก่าตามความเหมาะสม โดยการนำเอาปัจจัยต่างๆ ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเข้ามาช่วยในการฟื้นฟูด้วย (Build back better) หมายรวมถึง การซ่อมสร้าง (Reconstruction) และการฟื้นสภาพ (Rehabilitation)

การฟื้นสภาพ , การเยียวยา (Rehabilitation) หมายถึง การจัดการความเสียหายหรือผลที่เกิดจากสาธารณภัยเพื่อพลิกฟื้นสภาวะการดำรงชีพของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดสาธารณภัยให้กลับคืนสู่สภาพที่เป็นอยู่ก่อนหน้านี้ รวมทั้งการดูแลสภาพจิตใจและจิตสังคม (Psychosocial Support) ของผู้ได้รับผลกระทบ ตลอดจนการกระตุ้นและช่วยเหลือให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็น

การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction : DRR) หมายถึง แนวคิดและวิธีปฏิบัติในการลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบทางลบจากสาธารณภัยผ่านความพยายามอย่างเป็นระบบที่จะวิเคราะห์และบริหารจัดการปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสาธารณภัย เพื่อดำเนินนโยบาย มาตรการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการลดความล่อแหลม ลดปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปราะบาง และเพิ่มศักยภาพในการจัดการปัญหา มีเป้าหมายในการลดความเสี่ยงที่มีอยู่ในชุมชนและสังคมในปัจจุบัน และป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

การลดผลกระทบ (Mitigation) หมายถึง ปฏิบัติการลดผลกระทบทางลบโดยตรงของภัยที่เป็นอันตรายต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผลกระทบทางลบของภัยโดยมากไม่สามารถขจัดให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง แต่ขนาดและความรุนแรงของความเสียหายสามารถลดทอนลงได้จากการดำเนินนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ

การวิเคราะห์ความเสี่ยง , การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการกำหนดลักษณะ ขนาด หรือขอบเขตของความเสี่ยงโดยการวิเคราะห์ภัยที่เกิดขึ้นและประเมินสภาวะการเปิดรับต่อความเสี่ยง (exposure) ความเปราะบาง (vulnerability) และศักยภาพ (capacity) ในการรับมือของชุมชนที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การดำรงชีวิตและสิ่งแวดล้อม เป็นการวิเคราะห์ความน่าจะเป็นในการเกิดผลกระทบจากภัยในพื้นที่หนึ่ง ๆ มีประโยชน์ในการวางแผนเพื่อจัดการความเสี่ยงอย่างมีระบบ

การสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (Incident Management Assistance Team : IMAT) หมายถึง การจัดรูปแบบการบัญชาการเหตุการณ์ ซึ่งประกอบด้วยทีมงานบัญชาการและทีมงานปฏิบัติการและเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมอื่น ๆ ภายในโครงสร้างระบบบัญชาการณ์ ที่สามารถจะจัดส่งไปปฏิบัติงานหรือลงมือปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น มีการกำหนดคุณสมบัติและการรับรองอย่างเป็นทางการ

การอพยพ (Evacuation) หมายถึง การเคลื่อนย้าย การกระจาย และการนำพลเรือนออกจากพื้นที่อันตราย หรือพื้นที่ที่อาจเป็นอันตรายอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนและมีการกำกับดูแล รวมถึงการรับรองและการดูแลบุคคลเหล่านี้ในสถานที่ปลอดภัยด้วย

ขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure : SOP) หมายถึง วิธีการที่ได้กำหนดหรือจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามอย่างเป็นกิจวัตรในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

ข่าวสาร (Intelligence) หมายถึง ข่าวสารที่เกี่ยวกับเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบัญชาการเหตุการณ์ เป็นภารกิจของส่วนแผนงานซึ่งมุ่งเน้นไปที่ข่าวสารในเหตุฉุกเฉิน

ขีดความสามารถ , ศักยภาพ (Capacity) หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือความสามารถที่อาจจะพัฒนาต่อไปให้เป็นประโยชน์มากขึ้น

คลังสำรองทรัพยากร (Stockpiling) หมายถึง วัสดุหรือเสบียงที่สะสมไว้เพื่อใช้ในเวลาฉุกเฉินหรือยามเกิดภัยพิบัติ เช่น อุปกรณ์ปฐมพยาบาล อาหาร น้ำดื่ม ไฟฉาย ถุงนอน เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประกอบอาหาร

ความเปราะบาง (Vulnerability) หมายถึง ปัจจัยหรือสภาวะใด ๆ ที่ทำให้ชุมชนหรือสังคมขาดความสามารถในการปกป้องตนเอง ทำให้ไม่สามารถรับมือกับสาธารณภัย หรือไม่สามารถฟื้นฟูได้อย่างรวดเร็วจากความเสียหายอันเกิดจากสาธารณภัย ปัจจัยเหล่านี้มีอยู่ในชุมชนหรือสังคมมานานก่อนเกิดสาธารณภัย และอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผลกระทบของภัยมีความรุนแรงมากขึ้น

ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnership : PPP) หมายถึง การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในกิจการของรัฐ โดยมักเป็นการให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการพื้นฐาน หรือโครงการให้บริการสาธารณะในระยะยาวที่มุ่งเน้นการให้บริการที่มีประสิทธิภาพคุ้มค่ากับต้นทุนมากกว่าภาครัฐจะดำเนินการเอง เป็นทางเลือกในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งให้เอกชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การก่อสร้าง การดำเนินการบำรุงรักษา การจัดหาเงินทุน การให้บริการ ซึ่งเอกชนเป็นผู้บริหารจัดการความเสี่ยงของโครงการตามระยะเวลาและรายละเอียดของสัญญาที่กำหนดไว้

ความล่อแหลม (Exposure) หมายถึง การที่ผู้คน อาคารบ้านเรือน ทรัพย์สิน ระบบต่าง ๆ หรือองค์ประกอบใด ๆ มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยและอาจได้รับความเสียหาย

ความสูญเสีย (Loss) หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงของการหมุนเวียนสินค้าและบริการ รวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลจากสาธารณภัย ความเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงระยะเวลาที่เกิดสาธารณภัย จวบจนกระทั่งมีการซ่อมแซมหรือสร้างใหม่ของทรัพย์สินที่เสียหาย และมีการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจ อย่างสมบูรณ์ ในบางกรณีอาจใช้เวลาหลายปี

ความเสียหาย (Damage) หมายถึง ทรัพย์สินทางกายภาพ เช่น อาคารและส่วนประกอบ โครงสร้างพื้นฐาน สินค้าที่เก็บไว้ในคลัง และทรัพยากรธรรมชาติ ที่ถูกทำลายทั้งหมดหรือบางส่วน โดยความเสียหายอาจเกิดขึ้นระหว่างหรือภายหลังจากประสบเหตุการณ์ภัยในทันที ความเสียหายถูกวัดในเชิงกายภาพและคิดคำนวณด้วยมูลค่าทดแทนเป็นตัวเงิน

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นกับประชาชน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมจากการเกิดเหตุการณ์ใด ๆ

ผู้บัญชาการ (National Command) หมายถึง ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander) หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้น และรับผิดชอบการพัฒนากลยุทธ์ และยุทธวิธี และการสั่งใช้และการจัดส่งทรัพยากร ผู้บัญชาการเหตุการณ์มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยรวมต่อการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน และรับผิดชอบการจัดการการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉินในสถานที่เกิดเหตุทั้งหมด

ผู้อำนวยการ (Director) หมายถึง ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

แผนที่เสี่ยงภัย (Hazard Map) หมายถึง แผนที่แสดงพื้นที่ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเกิดภัย เช่น อุทกภัย สึนามิ ภูเขาไฟระเบิด เป็นผลของการประเมินความเป็นไปได้ ความถี่ของการเกิดภัย ตลอดจนความรุนแรงของภัยนั้นๆ

แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan) หมายถึง แผนซึ่งจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสั่งด้วยวาจาซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ทั่วไปที่สะท้อนหรือแสดงถึงกลยุทธ์ในภาพรวมสำหรับการจัดการเหตุฉุกเฉิน อาจรวมถึงการกำหนดทรัพยากรที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน ภารกิจที่มอบหมาย และข้อมูลข่าวสารสำหรับจัดการเหตุฉุกเฉินระหว่างช่วงระยะเวลาการปฏิบัติการช่วงหนึ่งหรือหลายช่วง

ภัย (Hazard) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดจากธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ที่อาจนำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน ตลอดจนทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ภาคประชาสังคม (Civil Society) หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรอิสระซึ่งไม่แสวงหาผลกำไร ที่มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสาธารณะ มีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ยุทธวิธี (Tactics) หมายถึง การใช้งานและการกำกับดูแลทรัพยากรที่ปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นด้วยกลยุทธ์

ระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) หมายถึง ระบบที่มีศักยภาพในการประมวลผลข้อมูลและแจ้งเตือนตามช่วงระยะเวลา เพื่อให้บุคคล ชุมชน และหน่วยงานที่เสี่ยงต่อภัยมีเวลาเพียงพอในการเตรียมการและรับมือได้อย่างเหมาะสม เพื่อลดโอกาสการเกิดอันตรายและความสูญเสีย

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) หมายถึง แนวทางในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภัยทุกประเภทอย่างมีมาตรฐานในพื้นที่เกิดเหตุ ตั้งแต่เหตุฉุกเฉินขนาดเล็กไปจนถึงเหตุฉุกเฉินที่มีความซับซ้อน โดยผู้ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการร่วมกันได้ภายใต้การบัญชาการแบบรวมศูนย์ (unified command) โดยปกติมีการจัดโครงสร้างระบบเพื่อการปฏิบัติงานใน 5 สายงานหลัก คือ ส่วนบัญชาการ (command) ส่วนปฏิบัติการ (operation) ส่วนแผนงาน (planning) ส่วนสนับสนุนกำลังบำรุงหรือโลจิสติกส์(logistics) และส่วนการเงิน/การบริหารจัดการ (finance/administration) ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการปรับลดหรือขยายส่วนงานที่อาจจำเป็นหรือไม่จำเป็นต้องใช้งาน ขึ้นอยู่กับลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ

ศูนย์ประสานข้อมูลร่วม (Join Information Center : JIC) หมายถึง สถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมการจัดการเหตุฉุกเฉิน ศูนย์ประสานข้อมูลร่วมเป็นจุดกลางของการติดต่อสำหรับสื่อข่าวทุกประเภท

หน่วยสนับสนุน (Supporting Agency) หมายถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน และ/หรือให้ความช่วยเหลือด้านทรัพยากรแก่หน่วยงานอื่น ๆ

เอกภาพในการบัญชาการ (Unity of Command) หมายถึง หลักการของระบบการบัญชาการเหตุการณ์ที่กำหนดให้แต่ละบุคคลที่ทำหน้าที่ตอบโต้เหตุฉุกเฉินจะได้รับการมอบหมายให้อยู่ภายใต้ ผู้ควบคุมดูแลเพียงหนึ่งคนเท่านั้น

ภาคผนวก ข ตัวอย่างลักษณะภัย

สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศและ การก่อวินาศกรรมด้วย

1. ภัยจากอัคคีภัย

อัคคีภัย หมายถึง ภยันตรายอันเกิดจากไฟที่ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดการติดต่อลุกลามไปตามบริเวณที่มีเชื้อเพลิงเกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง สภาวะของไฟจะรุนแรงมากขึ้น ถ้าการลุกไหม้ที่มีเชื้อเพลิงหนุนเนื่อง หรือมีไอของเชื้อเพลิงถูกขับออกมามากความร้อนแรงก็จะมากยิ่งขึ้น

2. ภัยจากวาตภัย

2.1 ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน หมายถึง ภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายของอาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นบริเวณกว้างจากความแรงของลมที่พัดเวียนเข้าหาศูนย์กลางของพายุหมุนเขตร้อนตามแนวเส้นทางเดินของพายุ โดยปกติจะมีความกว้าง 50 -100 กิโลเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดและความแรง ของพายุแต่ละลูก โดยความเสียหายจะมีมากที่สุดบริเวณใกล้แนวศูนย์กลางที่พายุเคลื่อนผ่าน

2.2 ภัยจากคลื่นพายุซัดฝั่ง หมายถึง ภัยธรรมชาติซึ่งเกิดจากพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าหาฝั่ง ความสูงของคลื่นขึ้นกับความแรงของพายุ ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อพายุหมุนเขตร้อนที่มีความแรงลมมากกว่า 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำที่สูงขึ้นจากความกดอากาศที่ลดต่ำลงบริเวณใกล้ศูนย์กลางของพายุพร้อมกับคลื่นลมแรงจัดที่พัดเข้าหาฝั่ง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลใกล้ศูนย์กลางของพายุ โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งที่เป็นด้านรับลมระดับความรุนแรงของความเสียหายจะขึ้นอยู่กับ ความแรงลมของพายุ สภาพภูมิประเทศ และขนาดของชุมชน

2.3 ภัยจากพายุฤดูร้อน หมายถึง ภัยจากพายุที่เกิดในช่วงที่มีลักษณะอากาศร้อนอบอ้าวติดต่อกันหลายวัน และเมื่อมีอากาศเย็นจากความกดอากาศสูงในประเทศจีนพัดมาปะทะกับอากาศร้อน ทำให้อากาศร้อนชื้นที่เบากว่าลอยตัวขึ้นเหนืออากาศเย็นอย่างรวดเร็วเกิดเป็นเมฆและพายุฟ้าคะนองที่มียอดเมฆสูงมาก (เมฆคิวมูโลนิมบัส) เกิดพายุฟ้าคะนองลมกรรโชกแรง ฟ้าผ่า และมักมีลูกเห็บตกตามมาด้วย พายุฤดูร้อนมักเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในช่วงเวลาสั้น ๆ ไม่เกินหนึ่งชั่วโมง และครอบคลุมบริเวณพื้นที่ไม่เกิน 20-30 กิโลเมตร แต่จะมีลมกระโชกแรงที่เริ่มสร้างความเสียหาย เมื่อมีความแรงลมตั้งแต่ 50 กิโลเมตรต่อชั่วโมงขึ้นไป

2.4 ภัยจากลูกเห็บ หมายถึง ภัยที่เกิดจากก้อนน้ำลักษณะเหมือนน้ำแข็งรูปร่างไม่แน่นอน เกิดจากละอองหยาดฝนซึ่งเย็นแบบยิ่งยวดในเมฆฝน (ยังอยู่ในสภาพของเหลวที่อุณหภูมิต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง) ปะทะกับวัตถุแข็ง เช่น ผงฝุ่น หรือก้อนลูกเห็บที่เกาะตัวอยู่ก่อนแล้ว จนเกิดการแข็งตัวเกาะรอบวัตถุนั้นๆ และกลายเป็นก้อนลูกเห็บ ซึ่งมักเกิดขึ้นพร้อมกับพายุฤดูร้อน

2.5 ภัยจากพายุฤดูร้อน หมายถึง ภัยที่เกิดจากลมกรรโชกแรง พายุ ฝนฟ้าคะนอง หรือลูกเห็บ มักเกิดในระยะเวลาสั้น ๆ 10 -15 นาที ในช่วงการเปลี่ยนฤดูจากฤดูหนาวไปสู่ฤดูร้อนและช่วงก่อนเริ่มต้นฤดูฝน ก่อให้เกิดความเสียหายของอาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นบริเวณแคบ ๆ

3. ภัยจากอุทกภัย

3.1 ภัยจากอุทกภัย หมายถึง เหตุการณ์ที่มีน้ำท่วมพื้นดินสูงกว่าระดับปกติ ซึ่งมีสาเหตุจากมีปริมาณน้ำฝนมากจนทำให้มีปริมาณน้ำส่วนเกินมาเติมปริมาณน้ำผิวดินที่มีอยู่ตามสภาพปกติจนเกินขีดความสามารถการระบายน้ำของแม่น้ำ ลำคลอง และยังมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ โดยการปิดกั้นการไหลของน้ำตามธรรมชาติ ทั้งเจตนาและไม่เจตนา จนเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดล้อม สามารถจำแนกตามลักษณะการเกิดได้ ดังนี้

(1) น้ำท่วมขัง/น้ำล้นตลิ่ง หมายถึง สภาวะน้ำท่วมหรือสภาวะน้ำล้นตลิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป อันเป็นผลจากการเกิดฝนตกหนัก ณ บริเวณนั้นๆ ติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำและบริเวณชุมชนเมืองใหญ่ ๆ น้ำท่วมขังส่วนใหญ่จะเกิดบริเวณท้ายน้ำและแผ่เป็นบริเวณกว้างเนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

(2) น้ำท่วมฉับพลัน หมายถึง สภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันในพื้นที่เนื่องจากฝนตกหนักในบริเวณพื้นที่ซึ่งมีความชันมาก และมีคุณสมบัติในการกักเก็บน้ำหรือต้านน้ำน้อยหรืออาจเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำพังทลาย น้ำท่วมฉับพลัน มักเกิดขึ้นหลังจากฝนตกหนัก และ มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งอาจจะไม่มีฝนตกหนักในบริเวณนั้นมาก่อนเลย แต่มีฝนตกหนักมากบริเวณต้นน้ำที่อยู่ห่างออกไป การเกิดน้ำท่วมฉับพลันมีความรุนแรงและเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมาก โอกาสที่จะป้องกันและหลบหนีจึงมีน้อย

3.2 ภัยจากดินถล่มหรือโคลนถล่ม หมายถึง ภัยที่เกิดจากปรากฏการณ์ที่มวลดินหรือหินไถลเลื่อนลงจากพื้นที่สูงสู่พื้นที่ต่ำกว่าภายใต้อิทธิพลแรงโน้มถ่วงของโลก และการมีน้ำเป็นตัวกลางทำให้มวลวัสดุเกิดความไม่มีเสถียรภาพ อัตราการไถลเลื่อนดังกล่าวข้างต้นอาจช้าหรือเร็วขึ้นกับประเภทของวัสดุ ความลาดชัน สภาพสิ่งแวดล้อม และปริมาณน้ำฝน ในบางกรณีแผ่นดินถล่มอาจเกิดจากแผ่นดินไหวหรือภูเขาไฟระเบิด การเคลื่อนตัวของวัสดุดังกล่าวอาจพัดพาต้นไม้ บ้านเรือน รถยนต์ สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ชำรุด หรือพังทลาย และยังอาจทำให้ช่องเปิดของสะพานและแม่น้ำลำคลองอุดตันจนเป็นสาเหตุให้เกิดอุทกภัยขึ้นได้ในเส้นทางการเคลื่อนตัว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

4. ภัยแล้ง

ภัยแล้ง หมายถึง ภัยที่เกิดจากความแห้งแล้งของลมฟ้าอากาศ อันเกิดจากการที่มีปริมาณฝนน้อยหรือฝนไม่ตกเป็นระยะเวลานานและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ พืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ขาดน้ำไม่สามารถเจริญเติบโตได้ตามปกติ เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบ อย่างกว้างขวางรุนแรงต่อประชาชนโดยภัยแล้งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

(1) ฝนแล้ง หมายถึง สภาวะที่มีฝนน้อยหรือไม่มีฝนเลยในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งตามปกติจะต้องมีฝน (ภาวะที่ปริมาณฝนตกน้อยกว่าปกติหรือไม่ตกต้องตามฤดูกาล) โดยขึ้นอยู่กับสถานที่และฤดูกาล ณ ที่นั้น ๆ

(2) ฝนทิ้งช่วง หมายถึง ช่วงที่มีปริมาณฝนตกไม่ถึงวันละ1 มิลลิเมตรติดต่อกันเกิน 15 วัน ในช่วงฤดูฝน เดือนที่มีโอกาสเกิดฝนทิ้งช่วงสูงคือเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม

5. ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์

ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์ หมายถึง ภัยจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรกลุ่มหนึ่ง ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต โรคนั้นอาจเป็นโรคติดต่อทางสัมผัสหรือไม่ก็ได้ ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ในพื้นที่เกิดโรคระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง

6. ภัยจากโรคระบาดสัตว์

ภัยจากโรคระบาดสัตว์ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่า โดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์ชนิดเดียวกัน ต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คน ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชน

7. ภัยจากโรคระบาดสัตว์น้ำ

ภัยจากโรคระบาดสัตว์น้ำ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์น้ำ โดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์น้ำชนิดเดียวกัน ต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คน ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตรา ที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชน

8. ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช

ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช หมายถึง ภัยที่เกิดจากสิ่งซึ่งเป็นอันตรายแก่พืช เช่น เชื้อโรคพืช แมลง สัตว์ หรือพืชที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืช ส่งผลให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของพืช เช่น ต้น ตา ตอ แขนง หน่อ กิ่ง ใบ ราก เหง้า หัว ดอก ผล เมล็ด เชื้อ และสปอร์ของเห็ด ไม่ว่าที่ยังทำพันธุ์ได้หรือตายแล้ว และให้หมายความรวมถึงตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวไหม ไข่ไหม รังไหม ผึ้ง รังผึ้ง และจุลินทรีย์ จนส่งผลกระทบในวงกว้างต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชน

9. ภัยจากการคมนาคม

ภัยจากการคมนาคม หมายถึง ภัยจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ภัยจากระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ ภัยจากกระบวนการขนส่งสารเคมีและวัตถุอันตราย และภัยจากการรั่วไหลของน้ำมันและวัตถุอันตรายในแหล่งน้ำ รวมถึงการเททิ้งน้ำมันหรือของเสียในแม่น้ำหรือทะเล

10. ภัยจากไฟป่าและหมอกควัน

ภัยจากไฟป่าและหมอกควัน หมายถึง ภัยที่เกิดจากไฟป่าไม่ว่าจะจากสาเหตุใดก็ตามเกิดขึ้นในป่าธรรมชาติหรือสวนป่าก็ตาม แล้วลุกลามไปได้โดยอิสระปราศจากการควบคุม ตลอดจนเป็นผลให้ฝุ่น ควัน และอนุภาคแขวนลอยในอากาศ รวมตัวกันในสภาวะที่อากาศปิด เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินและสุขภาพของประชาชน

11. ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

11.1 ภัยจากแผ่นดินไหว หมายถึง ภัยธรรมชาติซึ่งเกิดจากการปลดปล่อยพลังงานใต้พิภพทำให้เกิดการสั่นสะเทือนของพื้นดิน การสั่นสะเทือนนี้อาจมีระดับความรุนแรงขั้นต่ำที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ แต่บางครั้งก็อาจมีระดับความรุนแรงในขั้นที่เป็นอันตรายจนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงได้

11.2 ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม หมายถึง ภัยที่เกิดจากอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ ตึก บ้าน โรงเรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน ที่ได้รับความเสียหายจากการโยกไหวตัวรุนแรงของแผ่นดิน ซึ่งเป็นผลมาจากแผ่นดินไหวและก่อให้เกิดความเสียหายหรือพังทลายลงมาได้

12. ภัยสึนามิ

ภัยจากสึนามิ หมายถึง ภัยที่เกิดจากคลื่นยักษ์ คำว่า สึนามิ เป็นภาษาญี่ปุ่น แปลว่า คลื่นท่าเรือ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ คลื่นสึนามิเฉพาะแห่ง (Local Tsunami) มักจะเกิดใกล้ ๆ ชายฝั่งและเคลื่อนเข้าถล่มชายฝั่งอย่างทันทีทันใด และประเภทที่สอง คือ คลื่นสึนามิที่เดินทางข้ามทวีป (Distance Tsunami) มักจะเกิดจากแผ่นดินไหวที่ค่อนข้างรุนแรงและสามารถเคลื่อนตัวข้ามทวีปไปยังชายฝั่งที่อยู่ห่างไกลหลายหมื่นกิโลเมตร สาเหตุของการเกิดคลื่นสึนามิ มีหลายสาเหตุ เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด ดินถล่ม และอุกกาบาตตกลงสู่มหาสมุทร โดยภัยจากสึนามิก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อชีวิตประชาชนและสิ่งปลูกสร้างตลอดแนวพื้นที่ราบชายฝั่ง

13. ภัยทางอากาศ

ภัยทางอากาศ หมายถึง ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ โดยอากาศยาน อาวุธนำวิถี ขีปนาวุธ หรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเคลื่อนที่หรือทรงตัวบนอากาศ และการโจมตีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

14. ภัยจากการก่อวินาศกรรม

14.1 ภัยจากการก่อวินาศกรรม หมายถึง ภัยที่เกิดจากการกระทำใด ๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว ระบบการปฏิบัติงานใด ๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ

14.2 ภัยจากการก่อการร้าย หมายถึง ภัยที่เกิดจากการกระทำใด ๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินที่สำคัญ

14.3 ภัยจากการก่อการร้ายสากล หมายถึง ภัยที่เกิดจากการปฏิบัติการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังผลตามเงื่อนไขข้อเรียกร้องทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่วนใหญ่จะปฏิบัติการล่วงล้ำเขตแดน หรือเกี่ยวพันกับชาติอื่น การกระทำนั้นอาจเป็นไปโดยเอกเทศ ปราศจากการสนับสนุนจากรัฐใด ๆ หรือมีรัฐใดรัฐหนึ่งสนับสนุนรู้เห็นก็ได้ เมื่อเกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบโดยตรง ต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติทั้งด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยาชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	ประธานกรรมการ
2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	รองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง
3. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	รองประธานกรรมการคนที่สอง
4. ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
6. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
7. ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
8. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
9. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
10. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
12. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
13. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
14. ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
15. ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
16. ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
17. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ
18. ร้อยโท ดร.สุวิทย์ ยอดมณี	ผู้ทรงคุณวุฒิ
19. นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	ผู้ทรงคุณวุฒิ
20. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการและเลขานุการ
21. ข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 2 คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

1. กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี
3. บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ
4. ให้คำแนะนำ ปรึกษาและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. วางระเบียบเกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
6. ปฏิบัติการอื่นที่บัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
ที่ ๑ /๒๕๕๖
เรื่อง การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)

๒. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑.	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ที่ปรึกษา
๒.	ผู้อำนวยการศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC)	ที่ปรึกษา
๓.	รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง	ประธานอนุกรรมการ
๔.	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	รองประธานอนุกรรมการ
๕.	ผู้แทนกระทรวงกลาโหม	อนุกรรมการ
๖.	ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการ
๗.	ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๘.	ผู้แทนกระทรวงคมนาคม	อนุกรรมการ
๙.	ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๑๐.	ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	อนุกรรมการ
๑๑.	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
๑๒.	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
๑๓.	ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑๔.	ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ

/๑๕. ผู้แทน...

๑๕. ผู้แทนกรมขลประทาน	อนุกรรมการ
๑๖. ผู้แทนกรมธุรกิจพลังงาน	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนกรมอุตุนิยมวิทยา	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้แทนกองบัญชาการกองทัพไทย	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้แทนกองทัพบก	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้แทนกองทัพเรือ	อนุกรรมการ
๒๓. ผู้แทนกองทัพอากาศ	อนุกรรมการ
๒๔. ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๒๕. ผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๖. นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๗. นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๘. นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๙. ผู้แทนสภากาชาดไทย	อนุกรรมการ
๓๐. ผู้แทนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์	อนุกรรมการ
๓๑. รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและเลขานุการ
๓๒. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

<u>อำนาจหน้าที่</u>

๑. จัดทำและปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามแนวนโยบายที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติกำหนด และให้มีสาระสำคัญอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

๑.๑ แนวทาง มาตรการ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๑.๒ แนวทางและวิธีการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย การอพยพประชาชน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับสาธารณสุข และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร และการสาธารณูปโภค

๑.๓ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามอำนาจข้อ ๑.๑ และข้อ ๑.๒ และวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าว

๑.๔ แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ และการจัดระบบปฏิบัติการเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรและประชาชน

๑.๕ แนวทางในการซ่อมแซม บูรณะ ฟื้นฟู และการให้ความช่วยเหลือประชาชนภายหลังจากที่สาธารณภัยสิ้นสุด

/๒. เชิญผู้แทน...

๒. เชิญผู้แทนหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลใดที่เห็นสมควรเข้าร่วมการประชุม เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

๓. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่จะมอบหมาย

๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

ร้อยตำรวจเอก
(เฉลิม อยู่บำรุง)
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

คำสั่งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ที่ ๑ /๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ ได้วางหลักไว้ว่า ในกรณีที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาธารณภัยหรือการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เปลี่ยนแปลงไปหรือแผนดังกล่าวได้ใช้มาครบห้าปีแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้ซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผน ปรับปรุง หรือทบทวนแผน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนโดยเร็ว

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อใช้เป็นแผนหลักในการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทย อนึ่ง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับดังกล่าวจะหมดวาระลงในปี ๒๕๕๗ ประกอบกับสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญและระยะเวลาในการเตรียมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับต่อไป จึงมีมติเมื่อคราวการประชุมอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ภายใต้คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับต่อไป จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

<u>คณะที่ปรึกษา</u>

๑. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย — ประธานคณะที่ปรึกษา

๒. ผศ.ดร.ทวิดา กมลเวชช — ที่ปรึกษา
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓. นายอภิชัย อินต๊ะแก้ว — ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการสำนักงานไอทีและบีซีเอ็มกลาง บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

<u>คณะทำงาน</u>

๑. นายอนุสรณ์ แก้วกังวาล — ประธานคณะทำงาน
รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายปฏิบัติการ

๒. ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ — คณะทำงาน

๓. ผู้แทนกระทรวงกลาโหม — คณะทำงาน

๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ — คณะทำงาน

๕. ผู้แทนสำนักงาน...

๕. ผู้แทนสำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ คณะทำงาน

๖. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข คณะทำงาน

๗. ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คณะทำงาน

๘. ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะทำงาน

๙. ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะทำงาน

๑๐. ผู้แทนกรมอุตุนิยมวิทยา คณะทำงาน

๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย คณะทำงาน
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๒. นายชัยณรงค์ วาสนะสมสิทธิ์ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๓. นายเธียรชัย ชูกิตติวิบูลย์ คณะทำงาน
เลขานุการกรม ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการส่วนช่วยเหลือผู้ประสบภัยภูมิภาค
สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๔. ร.ต.พงศธร ศิริสาคร คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๕. นายชุมพล พิชญชัย คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสมุทรสาคร
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๖. นายจุมพฏ วรรณฉัตรสิริ คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระยอง
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๗. นายอุดมศักดิ์ ขาวหนูนา คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๘. นายวิจารณ์ เหล่าธรรมยิ่งยง คณะทำงาน
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายฝึกอบรม
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๙. ว่าที่ ร.ต. ณัฐพงค์ ฐิตวิกรานต์ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วิทยาเขตเชียงใหม่
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๐. นายโชติ เชื้อโชติ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการส่วนกฎหมาย สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๑. ผู้อำนวยการ

๒๑. ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย คณะทำงาน
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๒. นายอารุณ ปินตา คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๓. นายปกรณ์ กิจพิทักษ์ คณะทำงาน
นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๔. นางสาวอังศุมาลิน อังศุสิงห์ คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๕. นางมณีรัตน์ อดุลยประภากร คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๖. นายสันติ บุษบงทอง คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๗. นางสาวพรรณภา ณ น่าน คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๘. นางสาวจิราภรณ์ บำรุงศักดิ์ คณะทำงาน
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๙. นางสาววราภรณ์ แคล้วปรปักษ์ คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๐. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คณะทำงานและเลขานุการ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๑. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยธรรมชาติ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๒. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยจากมนุษย์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๓. ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และนโยบายภัยด้านความมั่นคง คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๔. นางสาวฉัตราภรณ์...

๓๔. นางสาวฉัตราภรณ์ แก้วยนต์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๕. ร.อ.พงศ์ชนก ยิ่งวิริยะ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๖. นางสาวปรางค์เนตร เฟื่องฟุ้ง คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

อำนาจหน้าที่

๑. ทบทวนและปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗

๒. จัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามกรอบนโยบายและแนวทางของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เสนอคณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

๓. เชิญผู้แทนหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลใดที่เห็นสมควรเข้าร่วมการประชุม เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

๔. พิจารณาจัดทำรูปเล่มของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ให้แล้วเสร็จสมบูรณ์เพื่อเสนอขออนุมัติคณะรัฐมนตรี

๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง
ประธานอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

คำสั่งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ที่ ๖๔๗ /๒๕๕๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณ
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑ (๑) กำหนดใ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสน
คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี และมาตรา ๔
กำหนดให้การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อใช้คร
๕ ปีแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้ซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผน ปรับปรุง หรือทบทวนแผน ที่อยู่ในความรับผิดชอ
ของตนโดยเร็ว

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓
๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อใช้เป็นแผนหลักในการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไ
และเนื่องจากปัจจุบันแผนฯ ดังกล่าว ได้ใช้ปฏิบัติมาเป็นระยะเวลา ๓ ปีแล้ว และจะครบกำหนด ๕
ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งจะต้องมีการจัดทำแผน ปรับปรุง หรือทบทวนแผนฯ ดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อให้การจัด
แผนปรับปรุงและทบทวนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภ
รองรับการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสถานการณ์สาธารณ
ในปัจจุบันที่มีรูปแบบซับซ้อนมากขึ้น จึงแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนก
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ ดังนี้

คณะที่ปรึกษา

๑. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประธาน
๒. พ.ต.ท. ชุมพล บุญประยูร ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษา
๓. นายอภิชัย สมบูรณ์ปกรณ์ ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษาโครงการของ ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๔. ผศ.ดร. ทวิดา กมลเวชช ที่ปรึกษา
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๕. นายอภิชัย อินต๊ะแก้ว ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการสำนักงานไอทีและบีซีเอ็มกลาง บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

คณะทำงาน

๑. นายอนุสรณ์ แก้วกังวาล ประธาน
รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รองประธาน
๓. ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย รองประธาน
๔. ร.ต. พงศธร ศิริสาคร คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม
๕. นายชุมพล พิชญชัย คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสมุทรสาคร

๖. นายจุมพฏ วรรณฉัตรสิริ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระยอง	คณะทำงาน
๗. นายอุดมศักดิ์ ขาวหนูนา หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	คณะทำงาน
๘. นายชัยณรงค์ วาสนะสมสิทธิ์ ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	คณะทำงาน
๙. นายเธียรชัย ชูกิตติวิบูลย์ เลขานุการกรม	คณะทำงาน
๑๐. ว่าที่ ร.ต. ณัฐพงศ์ ฐิตวิกรานต์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วิทยาเขตเชียงใหม่	คณะทำงาน
๑๑. นายโชติ เชื้อโชติ ผู้อำนวยการส่วนกฎหมาย สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๒. นายวิจารณ์ เหล่าธรรมยิ่งยง ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๓. นายอรุณ ปินตา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ	คณะทำงาน
๑๔. นายปกรณ์ กิจพิทักษ์ นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๕. นางสาวอังศุมาลิน อังศุสิงห์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๖. นายสันติ บุษบงทอง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๗. ร.อ. พงศ์ชนก ยิ่งวิริยะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๘. นางสาวพรรณภา ณ น่าน นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ	คณะทำงาน
๑๙. นางสาววิยดา โสภณ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๒๐. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยธรรมชาติ สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๑. ผู้อำนวย.	

๒๑. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยจากมนุษย์ — คณะทำงานและเลขานุการร่วม
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๒. ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และนโยบายด้านความมั่นคง — คณะทำงานและเลขานุการร่วม
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๓. นางสาวดาวหวัน แสงอ่อง — คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ — ผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๔. นายดุสิต พงศาพิพัฒน์ — คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ — ผู้ช่วยเลขานุการ
ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย

๒๕. นายเฉลิมรัตน์ จันทร์สิวานนท์ — คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ — ผู้ช่วยเลขานุการ
ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย

๒๖. นางสาวสุปรียา ปรีดารมย์โรจน์ — คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ — ผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๗. นางสาวปรางค์เนตร เฟื่องฟุ้ง — คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ — ผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๘. นางสาวเบญญพัฒน์ จารุภาคย์ชานนท์ — คณะทำงาน
พนักงานนโยบายและแผนงาน — ผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

<u>อำนาจหน้าที่</u>

๑. ปรับปรุง ทบทวน แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับสถานการณ์สาธารณภัย และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. จัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ ตามกรอบนโยบายและแนวทางของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะอนุกรรมการการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพิจารณา

๓ . ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายฉัตรชัย พรหมเลิศ)
อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คำสั่งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ที่ ๑๗๑ /๒๕๕๖
เรื่อง ปรับปรุงคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ (ครั้งที่ ๑)

ตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีคำสั่งที่ ๙๔๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ โดยมีรองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายปฏิบัติการ (นายอนุสรณ์ แก้วกังวาล) เป็นประธานคณะทำงานฯ นั้น

ในคราวประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ ที่ประชุมมีมติเห็นควรปรับปรุงองค์ประกอบคณะทำงานฯ ตามคำสั่งข้างต้นให้เป็นปัจจุบันและเพิ่มประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ ดังนี้

๑. ให้นางสาววิยดา โสภณ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ลำดับที่ ๑๙) พ้นจากหน้าที่คณะทำงานฯ

๒. แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ เพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๒.๒ นางสาวฉัตราภรณ์ แก้วยนต์	คณะทำงาน
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	
๒.๓ นางสาวจิราภรณ์ บำรุงศักดิ์	คณะทำงาน
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม	
๒.๔ นางสาววราภรณ์ แคล้วปรปักษ์	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม	

๒.๕ นางสาว..

๒.๕ นางสาววิยดา โสภณ	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	
๒.๖ นางสาวอนัญญา เทียนหอม	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	
๒.๗ นางสาวอรอนงค์ มโนหรทัต	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายฉัตรชัย พรหมเลิศ)
อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

บรรณานุกรม

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. **การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย.** กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2556.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. **ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติในอาเซียน**. กรุงเทพฯ 2555.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. **คู่มือการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานสำหรับประชาชน.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เกษตรและสหกรณ์, 2550.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. **คู่มือการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2555.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. **พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติ.** กรุงเทพฯ : สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย, ม.ป.ป.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. **ระบบการจัดการเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ (NATIONAL INCIDENT MANAGEMENT SYSTEM : NIMS).** กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ม.ป.ป.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. **สถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทย, ประจำปี พ.ศ. 2552 - 2556.** กรุงเทพฯ.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. **หนังสือคำศัพท์ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ.** กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2557.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549.** กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง, 2553.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552.** กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง, 2553.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552.** กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง, 2553.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552.** กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง, 2553.

กรมศุลกากร. **ระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (Single Window System).** สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2550.

กระทรวงการคลัง. **คู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2556.** กรุงเทพฯ : กรมบัญชีกลาง, 2556.

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. **แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557.** กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552.

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. **แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557 "บทว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย".** กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2556.

โครงการบริหารจัดการและประสานงานการพัฒนาระบบ e-logistics ของหน่วยงานภาครัฐ. เข้าถึงได้จาก http://www.edisiam.com. (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2558).

พระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ พ.ศ. 2555. เล่ม 129 ตอนที่ 10 ก ราชกิจจานุเบกษา 26 มกราคม 2555.

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2543. เข้าถึงได้จาก http://www.local.moi.go.th/law52.htm. (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2557).

พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. 2555. เล่ม 129 ตอนที่ 10 ก ราชกิจจานุเบกษา 26 มกราคม 2555.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 108 ตอนที่ 156 ฉบับพิเศษ หน้า 1. 4 กันยายน 2534.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2-3) พ.ศ. 2543. เข้าถึงได้จาก http//www.tasaton.go.th/datacenter/.../a_060914_091239p... (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2557).

ศูนย์วิจัยทางระบาดวิทยาภัยพิบัติ. **ความสูญเสียจากสาธารณภัยในทวีปเอเชีย.** Centre for Research on the Epidemiology of Disasters : CRED, UNISDR.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **คู่มือการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต.** 2556.

สำนักนายกรัฐมนตรี. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติมราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112/ตอนที่ 95 ง/ หน้า 34/28 พฤศจิกายน 2538.** สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป.

องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน. **แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว.** 2555.

ASEAN Secretariat. **ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response.** Jakarta : ASEAN Secretariat, 2006.

ASEAN Secretariat. **ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response (AADMER) Work Program for 2010 - 2015.** Jakarta : ASEAN Secretariat, 2010.

ASEAN Secretariat. **Standard Operating Procedure for Regional Standby Arragements and Coordination of Joint Disaster Relief and Emergency Response Operations.** Jakarta : ASEAN Secretariat, 2011.

Jerry Velasquez. **Practitioners' Workshop on Disaster Resilience.** UNISDR.

Tim Deal, Chuck Mills and Mike Deal. **All Hazard Field Guide ICS.** USA, 2011.

Tim Tim Deal, Micheal de Bettencourt and Vickie Deal. **Beyond Initial Response ICS.** USA, 2010.

United Nations Development Programme. **Post Disaster Needs Assessments.** UNDP.

ที่ปรึกษา

1. นายฉัตรชัย	พรหมเลิศ	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. นายอนุสรณ์	แก้วกังวาล	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
3. นายพรพจน์	เพ็ญพาส	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
4. นายสุปกิต	โพธิ์ปภาพันธ์	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ผศ.ดร. ทวิดา	กมลเวชช	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะผู้จัดทำ

1. นายกอบชัย	บุญอรณะ	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. นางสาวชัชดาพร	บุญพีระณัช	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยธรรมชาติ
3. นางมณีรัตน์	อดุลยประภากร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
4. นางสาวสร้อยสิริ	บรรณวัฒน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
5. นางสาวฉัตราภรณ์	แก้วยนต์	รก. นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการพิเศษ
6. นายณัฏฐวัฒน์	วงศ์ศิริคุณากร	รก. นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
7. นางสิริพิน	ทิพย์รภัสกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
8. ร้อยเอก พงศ์ชนก	ยิ่งวิริยะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
9. นางสาวดาวหวัน	แสงอ่อง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
10. นายสิทธิกร	ขวัญดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
11. นางสาวนฤมล	ตันสุวรรณดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
12. นางสาววิยดา	โสภณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
13. นายรัฐิปัตย์	ปางวัชรากร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
14. นางสาวปรางค์เนตร	เฟื่องฟุ้ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
15. นางสาวอรอนงค์	มโนหรทัต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
16. นางสาวสุปรียา	ปรีดารมย์โรจน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
17. นางสุนันทา	สิทธิสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
18. นางสาวยุพาวรรณ	กรองสันเทียะ	พนักงานนโยบายและแผน
19. นางสาวปาริฉัตร	นิมิตกุล	พนักงานนโยบายและแผนงาน

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย
โทร. 0-2637-3304-9 Fax. 0-2243-2204
www.disaster.go.th